

“ZARJA”

MESEČNIK ZA SLOVENSKO ŽENSTVO V AMERIKI.

Štev. (No.) 25

July, 1931

Letnik (Volume) 3.

Ženski svet

500 LETNICA DEVICE ORLEAN-SKE. — V soboto, dne 30. maja je preteklo 500 let, odkar je umrla junaška Devica orleanska, Joan d'Arc, sežgana na grmadi kot čarovnica v mestu Rouen na Francoskem.

Po celi Francoski se letos vrše velike slovesnosti. Mesto Rouen je seveda središče, kamor vodijo vsa pota. Na trgu Place de la Pucelle (Trg device) je bil vložen ogeljni kamen cerkvi, ki bo postavljena na mestu, kjer je umrla hrabra devica. Zvečer se je pomikala velikanska procesija po ulicah od ječe do prostora, kjer je stala grmada.

Devica orleanska je nedvomno ženska, ki je dosegla največjo svetovno slavo. Njeno ime je poznano po celem svetu kot vzor device in ženske hrabrosti. Francosko deželo je rešila izpod angleškega jarma. Kot preprosto kmečko deklo, brez vsakih šol in izobrazbe, je nastopila v javnosti s trditvijo, da ji je Bog ukazal rešiti Francijo. Vodila je francosko armado od zmage do zmage. Končno je bila ujeta od angleških čet in sežgana kot čarovnica 30. maja 1431 v mestu Rouen. — Pred 15 leti je bila proglašena za svetnico.

IZJAVA ZAVEDNIH ŽEN. — Wisconsin Catholic Women Club je imel svojo letno sejo 21. maja t. l. v Kenosha, Wis.

“Me smo proti porodni kontroli, proti poizkusnim zakonom, proti moderni morali in proti sterilizaciji katerih koli oseb.”

“Me ne bomo podpirale nobenih iger, nobenih premikajočih slik in nobenih gledališč, ki smešijo vero, ponižujejo žensko, ali pa omalovažujejo svetost zakona, zasmejujejo dom in vlačijo moralo po blatu.”

“Odločno smo proti centralizaciji vzgoje, potom katere bi se ustanovilo mesto za Secretary of Education v Washington, ki bi določeval za vse države, kaj in kako se sme podučevati.”

Tako ženske! Do sedaj so govorili navadno moški, kaj bi bilo dobro za ženske. Svetovali so ji porodno kontrolo, sterilizacijo, razporoke, poizkusne poroke, in ne vem kaj še vse. Končno je začela govoriti ženska sama za sebe, in ona pač najboljše ve, kaj je dobro zanjo in kaj ne.

Če se ne motim, se je izrazil nekoč Calvin Coolidge, ko so ga vprašali, kaj misli o ženski v politiki: “Verjamem, da je napravljeno velik korak naprej. Če ne bo koristila ženska pri reševanju političnih vprašanj, škodovala gotovo ne bo.”

PROTI PROHIBICIJI. — Mrs. John S. Sheppard, državna stolovateljica zveze Woman's Organization for National

Prohibition Reform, je naznanila dne 30. maja v New Yorku, da se bo zašel boj proti prohibiciji še to poletje. — “Danes je kontrabant s prepovedano pijačo nedvomno ena izmed največjih industrij v Ameriki. Milijone in milijone vrže vlada vsako leto proč z namenom, da bi usilila zakon, katerega sploh ni možno vsiliti. Če bi se ta svota porabila za to da bi se narod navajal k zmernosti, bi nihče ne oporekal. Ker se pa ta denar rabi zato, da se potom prohibicije ustvarja depresija v deželi, bomo ženske nastopile javno proti prohibiciji. — Statistike govore jasno, da pijančevanje stalno narašča povsod po deželi, in da se zadnjih deset let ni v nobenem drugem delu sveta tako pomnožilo število kaznjencev po državnih ječah kot ravno v Zedinjenih državah. — Naš resen namen je poslati iz New Yorka delegacijo na Kongres z zahtevo, da se zakon zavrže.”

BESEDE DAME SVETOVNEGA OBZORJA. — Mrs. Ernestine Schumann-Heink, stara operna pevka, je bila povabljena zadnji teden k otvoritvi novega auditorija v spomin padlim vojakom v svetovni vojni. Slovesnost se je vršila v mestu Sacramento, California. “U. S. War mothers” — matere vojakov svetovne vojne so se pritoževale nad otroci Črncev, Kitajcev in Japoncev, ki so prišli k slovesnosti pod šolskim nadzorstvom. Ko je odpela svoje pesmi, je Mrs. Schumann-Heink napravila sledečo lekcijo navzočim materam: “Kot vojna mati dobro vem, kaj je trpljenje. Dala sem pet sinov, štiri Uncle Samu, enega pa svoji domovini (Nemčiji). Naša dolžnost je učiti otroke ljubezen do zakona, in ne delati razlike med belo in črno ali pa rumeno kožo . . . Ve matere ustvarjate vojno med seboj — potom vaših otrok.”

AMERIKANSKI RDEČI KRIŽ slavi letos svojo petdesetletnico. Ustanovila ga je Clara Barton 21. maja 1881 v Washington, D. C., in ga priklopila z dovoljenjem Kongresa k Mednarodnemu Rdečemu Križu.

Clara Barton je bila rojena l. 1821. Nabralla si je mnogo zaslug za oskrbovanje bolnikov za časa Civilne vojske, in v Evropi za časa Francosko-pruske vojske. V svojem šestdesetem letu je sklicala sejo v Washington, D. C., in ustanovila ameriški oddelek. Triindvajset let je bila dober, skrben in neodvisen gospodar nad Rdečim križem v Ameriki. L. 1904 jo je manjšina, ki ni bila zadovoljna z njenim gospodarstvom, odstavila iz odbora. Umrlla je l. 1912, do zadnjega vneta za pomoč drugim.

Zadnji teden se je slavila petdesetletnica ustanovitve. Predsednik Hoover je pri slavnostnem banketu spregovoril sledeče pomembne besede: “Rdeči Križ je najlepša cvetlica ameriškega duha . . . Kot večinoma vse socijalne ustanove, ravno tako je Rdeči Križ zrastel iz ženskega srca in v ženskem razumu. Kar je do danes Rdeči križ dosegel se ima zahvaliti ustanovnici Clari Barton . . . Ko je povodenj preplavila mesto Johnstown je bila Clara Barton čez eno uro potem ko se je razširila vest, že na mestu nesreče in delila tolažbo in pomoč . . . Nikdar ni iskala pomoči od vlade. Rekla je, da je vlada prepočasna za delo, kjer je pomoč nužna . . . Zanašala se je edino na človeška srca in nikdar se ni varala. . . Rdeči križ je posebljen izraz človeških src in duš . . .”

ODLOČNA REFORMATORICA. — S 1. dnem meseca junija bodo dobivali ujetniki po ječah dvakrat toliko hrane na dan kot so jo dobivali za časa monarhije. Tako je določila Victoria Kent, prvi ženski pravnik v Španiji, ko je bila imenovana od nove republikanske vlade za ravnateljico državnih ječ. Da se bo njeno povelje točno spolnovalo, bo poveljnik ječe nadzorovan. Kadar se bo delila hrana bo eden izmed jetnikov postavljen za to, da bo gledal da se bo nova uredba spolnjevala. V slučaju pritožb bo moral naznaniti pritožbe naravnost na ravnateljstvo. To je šele prva reforma, ki jo je naznanila ravnateljica Kent.

JEJ, JEJ, TI UBOGI OTROK! . . . — Rahločutna Helena Senft je prijokala domov iz šole v New York k svoji še bolj rahločutni mami, ker jo je njena učiteljica poslala domov, “naj se spodobno obleče”.

Helena je prišla v šolo v pisani ponočni obleki. Dekletu, njeni materi in sošolkam se je zdelo Helenino postopanje čisto pravilno in v soglasju z duhom časa. Helenina mati je protestirala pri šolskih oblasteh: “Obleka moje hčere je privlačna, zdrava in pripravna in predhodnik še dokaj bolj prikladne obleke v bodočnosti.” Rahločutna Helena je pristavila, da raje umrje kakor bi hodila v šolo v obleki, ki ne odgovarja modi.

Miss Dorothy Zehnar, namestnica predstojnice v šoli pravi, da dekleta bodo hodile v šolo ali tako oblečene kakor se spodobi, ali bodo pa ostale doma. Bomo videli, kdo bo zmagal! — Bili so časi, ko so hodili otroci v šolo zato, da se kaj nauče, danes, kot izgleda hodijo v šolo zato, da uče druge!

Razno

Nova enciklika. — Kadar zahtevajo razmere, takrat spregovori vladajoči papež v imenu vesoljne cerkve. Ekonomske in socialne razmere so slabe danes po celem svetu. Papež Pij XI. je spregovoril zadnji mesec potom enciklike. Okrožnica je sevedo prvotno namenjena katoličanom; bral je bo pa nedvomno cel svet in vsakdo tolmačil po svoje.

Sv. Oče pravi: "Potom socialnih študij do sedaj še nihče ni rešil industrijskih in socialnih problemov. Brez upoštevanja krščanskega modroslovja se ne morejo rešiti in krščanstvo uči, da človek ni tukaj na svetu edinole zato, da se peha za dolarji; najsibože potem bogatin ali pa berač.

Socijologija je veda, ki upošteva samo materijalno stališče človeka. Socializem je politična vera, ki se ozira tudi edinole na materijalno stališče človeka. Ravno tako upošteva industrija samo materijalno vrednost človeka. Svojestvo materializma je brezobzirna sebičnost. Boji med delom in kapitalom so boji enega sebičnosti proti drugemu. Zmaga je na strani onega, ki je močnejši; pravica sploh ne pride v poštev. Kjer vlada samo moč, tam ne more biti govora o pravici.

Človek ne živi samo od kruha. Nista samo kost in meso ki tvorita živo človeško telo. Za človekovo dobrostanje in zadovoljnost ima srce toliko pomena kot glava. Kadar se rešujejo socialni problemi mora priti v poštev krščanska ljubezen nič manj kot zakonik, ki določa pravice in dolžnosti posameznikov.

Pred 40. leti je papež Leon XIII. svaril proti uničenju in moralni degradaciji delavskega stanu. Delavske razmere so se znatno spremenile zadnjih 40 let. Delavec je bil takrat v pravem pomenu suženj. Unionizem ga je povzdignil na stališče, katero zayzema danes. Še davno ni dosegel mesta, ki mu gre po božjih in človeških postavah. Brezsrčen komercializem na eni strani, na drugi strani pa dostikrat nepravilne zahteve organiziranega delavstva, sta kriva, da se vprašanje do danes še ni rešilo."

"Nobene pohlepnosti bi ne bilo na eni strani in nezmernosti na drugi"—pravi sv. Oče. — "če bi ljudje mislili v duhu kristjanskega naziranja in upoštevali človekov namen na zemlji. Kar človeška družba danes pred vsem potrebuje, je sprememba mišljenja in človeških src."

Če se razmere, ki v njih živimo, danes ne spremenijo, in depresija, skozi katero gremo sedaj, kmalu ne odjenja, se zna napraviti, da se bomo naučili vsi — predno pričakujemo — da sv. Cerkev ne govori nemu razredu, eni dobi ali pa nemu narodu, temveč celemu človeškemu rodu, in so njena svarila besede Večne Resnice.

Rev. Albin Gnidovec se je preselil na Wild West in prevzel 28. junija t. l. faro Sv. Cirila in Metoda v Rock Springs, Wyo.

Č. g. Gnidovec je dovršil svoje bogoslovne študije v domovini. Pred šestimi leti je prišel v Ameriko in bil ves čas svojega bivanja v tej deželi pomožni župnik pri fari sv. Lavrencija v Collinwood, Ohio. Zadnje čase se je udeleževal tudi pri Zarji ter nam poslal več lepih člankov o narodnosti in veri.

Fara Sv. Cirila in Metoda je bila ustanovljena z velikimi žrtvami od ljudi in duhovnikov, ki so bili pionirji v onih pokrajinah. Veseli nas, da pride župnija zopet v spretne slovenske roke. Na ta način bo vstreženo vsem onim, ki se zanimajo za življenje in obstoj našega naroda v Ameriki. Nedvomno bo vstreženo tudi Slovincem v Wyoming, ker v č. g. Gnidovcu bo dobila mlada in dobro organizirana župnija novo moč v sinu svojega lastnega naroda.

Nam bi bilo dosti ljubše, če bi ostal mladi in energetični gospod kje bližje, kjer bi imel več priložnosti udeleževati se v življenju našega naroda. Žalibog, mi v tem oziru ne moremo odločevati. Je pač tako božja volja.

Ne moremo si kaj, da bi ne častitali Slovincem v Rock Springs na taki pridobitvi. Iz vsega srca jim želimo mnogo uspehov. Č. g. Gnidovcu, našemu vrlému sotrudniku, pa mnogo božjega blagoslova pri njegovem delu za čast božjo in povzdigo našega naroda na divjem zapadu! — Uredništvo.

Jugoslovanska vlada se je zavzela za svoje izseljence. — Ker so jugoslovanski izseljenci v časih, ko je bilo obilo dela in zasluzka, na razne načine pomagali svoji materni državi, jim obratno jugoslovanska vlada skuša pomagati zdaj, ko so brez dela in sredstev. V zadnjem času se je vrnilo iz Severne in Južne Amerike v domovino nad 15.000 izseljencev na stroške jugoslovanske vlade.

Izletniki KSKJ. — 19. junija so čikaški Slovenci voščili srečno pot vsem izletnikom KSKJ. iz srednjega zapada, ki se jih je zbrala prav lepa četa. Z Rev. Johnom Plevnik, duhovnim vodjem, Mr. Frankom Opeka, gl. predsednikom, in Mr. Josipom Zalar, glavnim tajnikom, v svoji sredi so se odpeljali proti New Yorku, kjer se bodo združili z ostalimi izletniki iz vzhodnih držav in se dne 21. junija vkrcali na ladjo. Srečni so, ker imajo priliko, da gredo pogledat svoj rojstni kraj, Slovenijo. Tudi SŽZ. jim kliče: Srečno pot! Ponesite tudi naše pozdrave mili domovini.

Velika slavnost v Jolietu. — 14. junija so obhajali Slovenci v Jolietu, Ill., štiri-desetletnico svoje župnije, ki jo je bil ustanovil pokojni Rev. Francis Šuštaršič, ki je dal tudi sezidati mogočno cerkev sv. Jožefa, ki je do sedaj največja in najlepša slovenska cerkev v Ameriki. Sedanjí župnik je Rev. John Plevnik. Omenjeno praznovanje se je vršilo z največjo

slovesnostjo, in bo ostalo Slovincem v Jolietu in okolici v trajnem spominu.

Reden pouk slovenščine na veliki ameriški univerzi. — Univerza Columbia v New Yorku, eno največjih vseučilišč na svetu, ima že od nekdanj od vseh ameriških univerz najbolj obsežen slovenski oddelek. Že več let obstojajo tu redni tečajji iz ruskega, poljskega, češkega in staroslovenskega jezika in književnosti, kulture in zgodovine sploh.

Jugoslovanski pouk se je celo na tej univerzi podajal samo od časa do časa. Sedaj pa je za prihodnje šolsko leto 1931-1932 odobren reden pouk ne samo iz srbo-hrvatske književnosti, temveč tudi poseben tečaj iz slovenske literature. Za Slovence je to velikega pomena, kajti Columbia je prva ameriška univerza, ki je med svoje učne predmete uvedla tečaj bogatega, čeprav med svetom še razmeroma malo poznane slovenskega slovtva.

V novoustanovljenem jugoslovanskem pododdelku so naznanjeni naslednji predmeti:

1. Srbo-hrvaščina. Tečaj skozi celo leto. (I. in II. semester.) Ta tečaj je jezikovni in slovniški, prirejen za intenzivno preučevanje jezika in pisave.

2. Jugoslovanska književnost in splošna kultura. Tudi ta tečaj je celoleten ter bo v prvem polletju vključeval kratek zgodovinski in krajepisni uvod ter razvoj jugoslovanskih književnosti od prvega početka v srednjem veku pa do Napoleonovih časov. — Drudo polletje pa bo posvečeno 19. in 20. stoletju.

3. Slovenska književnost in kultura. Predavanja v tem tečaju se bodo vršila skozi prvi semester. V njem bo podan pregled slovenske narodne pesmi, književnosti in kulture sploh.

Poduk prične z otvoritvijo šolskega leta dne 23. septembra, a vpisovanje se vrši teden pred tem dnevom. Kdor se interesira za več podatkov, se lahko obrne na Columbia University, Extension, Slavonic Department, New York City.

Opisani tečajji, ki se bodo vršili po dve uri na teden, so sprejeti v isti standard, kot ga živajo vsi drugi univerzitetni tečajji, ter se dijakom, ki se pripravljajo za kakšen dekret (za magistra ali doktorja modroslovja, štejejo s polnim kreditom.

Slovenec Andrew Kobal je imenovan za predavatelja tečajev v srbo-hrvatskem in slovenskem jeziku.

SKRITA KONCERTNA PEVKA. — Iz Pittsburgh, Pa. smo prejeli poročilo, da je tamkajšnja tajnica podružnice št. 26 S.Ž.Z., Mrs. Mary Besal, koncertna pevka, izšolana še v stari domovini. Leta in leta ni nihče vedel o tem, dokler ni zadnjo sezono stopila na plan in priredila tri uspešne koncerte. Priporočamo jo podružnicam SŽZ., naj ji gredo na roke pri njenem nadaljnjem umetniškem udeleževanju.

A. Schiffrer:

Najboljši učitelj

OČITNICE so tukaj. Otrok se zopet vrača domov, pod krov prvega in najboljšega učitelja — matere.

Veliko učiteljev smo imeli v naših letih; bili so dobri in slabi. Od vsakega učitelja nam je ostalo nekaj v spominu. Ni ga pa učitelja, katerega nauki so se zapisali bolj globoko v spomin, kot ravno one besede, ki smo jih čuli iz ust naših mater. Še danes nam teče najboljše molitvica, ki nas jo je naučila ona; tudi za pesem, ki jo je prepevala ona, ne potrebujemo nobenih not.

Mati je prva učiteljica otroka, in njeni nauki so podlaga, na katero se stavi bodočnost človeka. Predno se otrok nauči spregovoriti prvo besedo, je že davno umetnik v jokanju; on čuti, predno začne delovati njegova misel. Jezik je sredstvo, potom katerega izražamo svoja čustva in svoje misli.

Naloga šole je, razširiti otrokovo duševno obzorje, ga učiti misliti in izražati misli v pravih besedah. Glava otrokova spada v šolo, srcè pa mora biti vedno pri materi. In ravno od srca zavisi, kakšen človek se bo razvil iz otroka. Vse šole, vsa izobrazba brez vzgoje srca je brez pomena.

“Prvi namen zakona je — pravi sv. Avguštín — poklicati v življenje otroka in ga vzgajati.” Papež Pij XI. govori v svoji encikliki “O kristjanskih zakonih”: “Gotovo je, da po božjem in naravnem zakonu spada pravica in ob enem dolžnost vzgajati prvotno onim, ki so dali otroku življenje, in pod nobenim pogojem jim ni dovoljeno opustiti to dolžnost in izpostaviti otroka gotovi pogubi.”

“Nikdar nisem hodila v nobene posebne šole. Kako naj podučujem otroke v tej čudni in tuji deželi?” — se izgovarja marsikatera slovenska mati, in na ta način izgubi najlepšo priložnost, da otroka obvaruje sama za sebe. Vedi, da nobena mati ni tako nesposobna in tako preprosta, da bi ne vedela, kaj je dobro in slabo. Za to ni potreba nobenega književnega znanstva. Da Bog vse vidi in vse ve in greh se delati ne sme, ti je tudi znano. Da Bog dobro plačuje in hudo kaznuje, si se naučila od svoje matere. Še vedno velja in bo veljalo pravilo — dokler bo stal svet — da začetek modrosti je strah božji. Če k temu prideneš še par preprostih vsakdanjih molitvic, je znanstvo, ki ga potrebuje mati za vzgojo otroka, popolno.

Stvarnik sam je položil v materino srce vse tiste lastnosti, ki jih potrebuje učitelj, da doseže najboljše uspehe pri onih, ki so bili izročeni njegovemu varstvu. Prva in najbolj pomembna lastnost je brez dvoma ma-

terinska ljubezen. Ljubezen premaga vse ovire, in kjer ona kraljuje, tam ni govora o nobenih žrtvah. Seveda ta ljubezen ne sme biti samo telesna ali sebična ljubezen, ki ti pravi, da je otrok tvoj. Bolj potrebna in otroku koristna je duševna ljubezen, ki ti pove, da je bil otrok postavljen na ta svet zato, da poveljuje božjo čast, in izročen tebi zato, da ga prvotno ti nava-jaš na to, da doseže svoj namen, s tem, da Boga ljubi in mu služi.

Druga lastnost, ki povzdiguje mater nad vse druge učitelje, je njena brezmejna potrpežljivost. Ni ga živ-vega bitja, ki bi prišlo na svet bolj slabotno kot človek, in ni ga bitja, katerega življenje zavisi od drugih tako dolgo kot ravno otrok. Piščanec si išče sam hrane kakor hitro je izlezal iz lupine. Leta in leta vzame predno je otrok sposoben služiti si sam svoj kruh. Razvoj mišljenja vzame mnogo več časa kot razvoj telesa. — “Brez muje se še čevelj ne obu-je! — Ponavljanje je mati vede”, — pravi pregovor. Iz lastne skušnje vemo, kako hitro in kako lahko se pozabi kar smo se naučili. Treba je začeti zopet znova in ponavljati, dokler ne ostane zapisano v spominu tako globoko, da ne moreta izbrisati ne čas, ne menjajoče se življenske razmere.

Iz življenja sv. Janeza Evangelista se pripoveduje, da je na stara leta tako opešal, da so ga morali prenašati na nosilnici iz kraja v kraj. Kamor je prišel je seveda tudi govoril cerkvenim občinam. Njegov govor je bil vedno in povsodi isti: “Otročiči moji, ljubite se med seboj!” — Ljudje so se naveličali vedno iste stare pesmi in so mu dali razumeti na lep način, da bi radi slišali kaj družega za spremembo. Sv. Janez jim je vedno odgovarjal na isti način: “Kadar boste znali to, vam bom povedal kaj družega.” Gospodov ljubljene-ec, kot so nazivali sv. Janeza, je bil star, izkušen mož in dober poznavalec človeške narave. Če bi hodil danes po svetu, bi najbrže ponavljal iste besede. Dasi-ravno čujejo ljudje ta nauk že 19 stoletij, kako malo jih je, ki so si ga zapomnili in se ravnajo po njem! Isto pravilo velja glede vseh drugih dobrih naukov. Večne resnice niso nikdar tako stare in tako obrabljene, da bi jih človek prevečkrat čul. Čim večkrat jih ponovimo, tem bolj se bodo vtisnili v spomin in v srce.

Veliko več kakor beseda, napravi dober vzgled. Vse besede so bob v steno, če mati sama ne živi po svojih naukih. Besede mičejo, zgledi pa potegnejo za seboj! Znana vam je pravljica o raku, ki je učil svoje mlade o napredku. “Cel svet hodi naprej” — je govoril stari rak — “tudi vi boste morali nastopiti drugo pot, če hočete, da se vam ne bodo več posmehovali.” “Stopi ti naprej!” so odgovorili mladiči, “in mi ti bomo sledili.”

— Rak se vrže samozavestno v vodo, in jo udari po stari poti, kot poprej. Mladiči napravijo isto. Še danes hodijo vsi isto pot, kot so jo potovali njihovi očetje in matere od začetka sveta.

Naj si bo mati še tako skromna in revna, otrok vidi v njej najlepše, najboljše, in najbolj popolno bitje. Kar vidi otrok na svoji materi, ne more biti slabo. Kreposti in napake staršev, posebno matere, se ponavljajo na svetu zato, ker so jih otroci zapazili na svojih star-

Šola je zaprla svoja vrata in poslala otroke domov materi. Prihodnje tri mesece boš ti mati edina učite-

ljica z besedo in vzgledom. Nezmožen učitelj ne bo dolgo v enem kraju; na to gledajo za to odgovorni krogi. Edini učitelj, ki ne more biti odslovljen, pa naj si bo še tako nesposoben in brezskrben, je — mati. Šola ima gotove ure za učenje, in za počitek. Za mater ni nobenega počitka, nobenih določenih ur za poduk. Petek ali svetek, dan ali noč; kadar potreba zahteva, mora biti ona vedno pripravljena, da deli potrebne nauke z besedo in dejanjem. To pričakuje Bog, to pričakuje človeška družba, in to pričakuje otrok sam od prve in najbolj važne učiteljice — matere.

Marie Prisland:

Blagi ženi v spomin

srce me je zadela žalostna vest, da je v Chicagi nagle smrti preminula gospa Antigona Kolombatović, soproga generalnega konzula Jugoslavije

Z gospo Kolombatović sem se seznanila pred kakimi dvema leti. V nji sem takoj spoznala veliko slovansko dušo. Z vsakim nadaljnim srečanjem se mi je bolj in bolj odkrivala njena plemenita narava, njeno čuteče srce, ki je hotelo vsakemu dobro. Nazadnje sem jo videla meseca januarja letos. Koliko načrtov je takrat imela! Kako je skrbela za bodočnost jugoslovanske žene v Ameriki! Njena velika ideja je bila, združiti žene troimenskega jugoslovanskega naroda na podlagi skupnega razumevanja in delovanja. Nemila smrt ji je račune prekrižala.

Večkrat se je gospa Kolombatović občudovalno izrazila nad veliko slovensko narodno zavednostjo. Čudila se je, kako da po pet in dvajset in več letih odsotnosti še vedno mislimo na svojo domovino, še vedno čislamo in govorimo svoj jezik. Rekla je: — "Veliko, veliko domačinov se izgubi v Ameriki; ko sedejo k boljši mizi, pozabijo na vse, kar je bilo slabejšega, in kar jih ni zadovoljevalo. Slovenci ste si dobro opomogli v Ameriki, a kljub temu niste pozabili svoje domovine. Dasi imate tukaj lepo in udobno urejena stanovanja in svoje domove, še vedno mislite na uborno kočico, kjer ste bili rojeni." — Najlepša pa se ji je zdela naša Ženska Zveza. Da se ženske tukaj v Ameriki hočemo skupaj združiti, gojiti svojo vero in narodnost v tujini, to se ji je zdela najboljša ideja na sevtu. Napisala je tudi v Zarji nekaj člankov, kakor se boste spominjale. Delegatinjam zadnje konvencije je tudi še v spominu, kako nas je skupno z svojim g. soprogom obiskala, ter v lepih besedah, pristno slovenskih, pozdravila delegatinje in navzoče goste na banketu.

Gospa Kolombatović je bila izvrstna pisateljica. Pokazala mi je več knjig, ki jih je spisala v ruščini.

Obljubila mi je tudi, da bo iz svoje knjige "Psihologija žene" dala prevesti več izvlečkov v slovenščino, ter jih poslala urednici Zarje v priobčitev. Gotovo bi to storila, če ji ne bi roka omahnila ter ji smrt vzela pero . . .

Z smrtjo gospe Kolombatović je jugoslovanska žena v Ameriki veliko izgubila.

† Antigona Kolombatović

Članstvo Slov. Ženske Zveze žaluje za njo, ter izreka spoštovanemu gospodu konzulu in njegovi družini najglobokejšo sožalje.

"Bog Vas blagoslovi!" mi je pri odhodu vsako pot rekla gospa Kolombatović. Naj tudi Bog blagoslovi njeno veliko slovansko dušo ob prihodu v večnost!

Rev. Father Page:

Otroški glasovi

(Pismo neki gospe. Prevedeno iz angleščine.)

Draga M. . . . !

Zelo me osrečuje novica, da se je zbor nežnih otroških glaskov v Tvojem malem domu pomnožil še za enega Otroški glasovi v srečni družini — kako prijetni so Bogu! Si že kdaj resno pomislila, kako močan zbor nesoglasja se vedno dviga iz te revne zemlje proti Stvarniku? Stal sem nekoč pri oknu nekega visokega hotela v New Yorku. Opazoval sem množice, ki so globoko pod menoj drle v gledišča. Prisluškoval sem bobnečim valovom človeštva, ki so se odbijali od obrežja posvetnega veselja. Moja ušesa so mogla ujeti le del ropota velikega mesta; Bog pa, ki prisluškuje udarcem src tolikih milijonov svojih stvari, sliši velikansko množino laži in bogokletja. On sliši toliko hudobnih naklepov in vidi nizkih naslad brez števila. Sliši, ko ljudje ropajo dobro ime svojega bližnjega in zre pohujšanje nešteti nedolžnih duš. Poslušati mora surove in umazane pogovore, ki se dvigajo k njemu s cest velikih mest in zakotnih gostiln in nočnih klubov. K njemu, v višave, se dviga sikanje neštevilnih strupenih ženskih jezikov, ki v komodnih, razkošnoopracenih sobah opravljajo vsakega, ki jim ni po godu. Pa hvala Bogu! Stvarnik, ki vidi toliko zlorabe svojih darov, sliši hvalo svetnikov. Prisluškuje

resnim besedam poštenih src, ognjenim besedam ljubiteljev resnice, sočutnim prošnjam čampionov zaničevanih in zatiranih. Z zadovoljstvom poslušam himne zaprtih, njemu posvečenih devic in uspavanke, ki jih toliko mater poje svojim detetom, da jih zazibljejo v sen. Mislim, da poznam našega dobrega Boga v toliko, da vem, da so mu nežni glaski malih otrok, ko se igrajo, kot rahel dežek na izsušeno zemljo. Otroški glasovi udarjajo blažilno ob božje srce, kot dež, ki s svojim enakomernim padanjem na streho zaziblje dušo trpina v krepilen sen.

Zahvali Boga za otroške glasove, za male glaske, ki odmevajo v Tvojem domu in srcu. Vadi te glasove, da bodo vedno opevali božjo dobroto, vsemočno in moč. Uči jih peti pesem ljubezni, vse nežne, vse lepe, — posem ljubezni do Boga, njegove svete Matere, svetnikov in bližnjega. Tako, moja draga M., boš na najbolj vzvišen način pospeševala slavo božjo, ker boš vzgajala svoj mali pevski zbor za večno simfonijo nebes. Naj nas On, ki je rekel: “Pustite male k meni, ker njih je nebeško kraljestvo,” ohrani kot male otroke. Kot mali otroci mu zaupajmo, ljubimo ga, častimo ga, da bomo nekoč vredni priti na njegovo Srce in v naročje njegove in naše Matere, Marije.

A. Gnidovec:

Vera in narodnost

II.

(Konec)

ERA nima nič opraviti z narodnostjo: to ste dve popolnoma ločeni stvari, govori ali piše ali misli ta ali oni in marsikateri. Toda moti se, ali pa noče te zveze med vero in narodnostjo razumeti. Res je, da je katoliška vera za vse narode, saj ravno to pomeni katoliška, res je, da je tako Nемец, kakor Italijan ali Anglež ali Slovenec ali Poljak ali Slovák ali Hrovat ali Ireц lahko prav dober, vzoren katoličan vkljub svoji narodnosti. V tem oziru seveda nima narodnost ničesar opraviti z vero. Toda nekaj drugega pa je, v katerem jeziku kdo prejema nauke sv. vere. Pa pojdi med Irce, pa jim v slovenskem jeziku pridiguj, Francozom deli sv. zakramente v nemščini, Nemce podučuj v ruščini v verskih zadevah, pa boš kmalu videl, koliko resničnega uspeha

boš imel! Spoznal boš, da ljudstvo ne bo versko dobro podučeno, če ga hočeš učiti v jeziku, njemu nenaravnemu, v drugem kot materinem.

Koliko uspeha so imeli tuji misijonarji med stariimi Slovani, ko so jih hoteli pokristjaniti v ljudstvu tujem jeziku? Nemci so pošiljali svoje misijonarje med naše pradede, Italijani, tam iz Ogleja so se trudili, Slovincem prižgati luč sv. vere, pa v ljudstvu neznanem jeziku. In koliko so dosegli ti tuji misijonarji, ki niso znali slovanskega jezika? Prav malo! Potem pa sta na **prošnjo Slovanov samih prišla** sv. brata Ciril in Metod, ki sta bila **sama Slovana**, ki sta **umela jezik ljudstva**, kateremu naj bi pridigovala, ki sta tudi **čutila s srcem za svoje slovanske brate**. Sv. vera se je širila, ljudstvo je blagovest sv. evanĝelija sprejemalo z zanimanjem in veseljem, ker mu

je bila podajana v lastnem jeziku. Kakor je za začetek potrebno razumevanje za resnice sv. vere tako tudi za nadaljevanje. Ljudstvo to čuti, vsako ljudstvo, vsak narod, in če je v tem oziru prikrajšano, da navadno izraza tudi na zunaj. Pa poglejmo zopet v to versko narodno borbo svojega lastnega naroda tam v Evropi pod italijanskim jarmom.

Točna časopisna poročila nam bodo precej lahko odprla oči, če le hočemo: volje je treba, pa bomo videli in razumeli:

Med najbolj naravne pravice spada v prvi vrsti pravica svobodnega verskega udejstvovanja . . . Papež Pij XI. je smatral naravne verske pravice Jugoslovanov v Italiji v toliki meri potrebne zaščite, da je v konkordatu, kolikor je le mogel, skušal zajamčiti dušno pastirstvo v jeziku ljudstva. (Slov. 54a. 1931)

Po konkordatu je fašistična vlada načelno priznala, da imajo narodne manjšine pravico do svojega jezika v cerkvi, da se pa morajo v krajih, kjer ljudstvo ne zna italijanskega jezika, župnikom dodeliti kooperatorji, ki poznajo jezik ljudstva in da se mora dušno pastirstvo po teh krajih vršiti po načelih katoliške Cerkve. Seveda si fašistični tisk razlaga ta člen po svoje in dela subtilno razliko med župniki in kooperatorji in prihaja celo do zahteve, da se morajo na vseh župnijah postaviti italijanski župniki. Konkordat sicer dopušča, da pridejo v slovenske fare tudi italijanski župniki, toda tedaj morajo imeti slovenskega kaplana, da se lahko dušno pastirstvo vrši po načelih katoliške Cerkve, to se pravi, slov. verniki imajo pravico Kristusov nauk poslušat v svojem jeziku.

Po konkordatu so dejanska nasilja sicer nekoliko prenehala, v resnici pa se je gonja proti duhovščini in slovenskemu jeziku kmalu še poostrila, in sicer pod plaščem "zakonitosti". (Vsemogoče plašče iščejo raznarodovalci! op. člankarja) . . . Državni tožilec Mandruzatti je zahteval od slovenske duhovščine, da se stavi v službo raznarodovanja, sicer bo odstavljena, in da Cerkev že enkrat opusti "narečje, ki ga nikdo v Italiji ne zna" . . .

V odgovoru na božična voščila je sv. oče obsodil nacionalizem in pohlepnost velikih narodov, ki hočejo male potepnati. (Slovenec, št. 25. 1931).

Pastirsko pismo jugoslovanskih škofov ostro prijema fašistično preganjanje slovanskega materinega jezika v območju rimsko-katoliške Cerkve, kar nasprotuje božjemu moralnemu redu, in obenem odreja po vsej jugoslovanski državi molitve za brate, ki so v svojem versko moralnem razvoju kruto tlačeni. (Frankfurter Zeitung, 7. marca 1931. po Slovincu, št. 55. 1931).

Škofje ugotavljajo pregrešnost in nemoralnost politike, ki zabranjuje češčenje Boga in oznanjanje resnic v materinem jeziku naroda. Cerkev je tako po svojem univerzalnem poslanstvu, kakor tudi po

svojih cerkvenih postavah in svoji dejanski vlogi v zgodovini človeštva temeljne pravice vsakega naroda na religiozno vzgojo in udejstvovanje religioznih čustev v lastnem jeziku in duhu vedno odločno branila. . . Gre izključno za naravno pravico, ki jo ima vsak jugoslovanski katolik, naj bo državljan katerekoli države, da moli Boga v svojem jeziku, in da je v Cerkev vraščen po svojem narodnem duhu, svojih narodnih samobitnostih in svojem najintimnejšem notranjem življenju, ki je nedotakljivo svetišče vsakogar. Kdor posega v to svetšče, da bi prisilil narod, naj sprejema najosnovnejše resnice življenja v drugem jeziku, kdor mu hoče prepovedati, da se obrača do Boga z izrazi svoje duševnosti, pa zahteva od njega, da naj vzgaja svoje otroke po formulah tuje govorice, ta je najhujši nasprotnik katolicizma in verske ter kulturne naloge Cerkve, ker to nalogo naravnost v korenini preprečuje. Vera se da učinkovito vsaditi v srce naroda samo v njemu lastnem jeziku, kajti sicer bi ne rodila nobenega sadu in bi bila samo gola formalnost ali pa samo politično sredstvo za raznarodnje, ne pa sredstvo dušnega zveličanja. (Slovenec, št. 54a 1931.)

Iz splošno priznanih versko psiholoških razlogov ni mogoče pri večjih občestvih ločiti vere od materinega jezika, tako, da bi se mogel verski pouk podajati v tujem jeziku z isto poglobitvijo. Država, ki se ponša s svojim spoštovanjem do verskega čustva, ne sme od tega načela popustiti, sicer v resnici ne spoštuje vere in dušnega pastirstva. Tam se dosti za to ne zmenijo, kjer so si postavili načrt, da se čimpreje raznarodi narodne manjšine. Duhovnik, ki se v tem smislu ne ukloni, pride na sum, da spada k "uporniškemu elementu drugorodne duhovščine"...

Kadar gre za od Boga priznane dobrine, za vzgojo otrok, za zagotovitev verouka v šoli in v cerkvi, je duhovniku samo eno mesto na izbero: mesto na strani njemu zaupanega in zatiranega ljudstva, kateremu mora pomagati in ga tolažiti; in ako treba, njegove od Boga in narave priznane pravice braniti proti z vsemi zemeljskimi sredstvi opremljenemu zatiravcu . . . Nerazumljivo je, kako je mogoče komu šteti v zlo sočustvovanje za svoje krvne brate. (Kölnische Volkszeitung, 9. marca 1931; po Slovincu, št. 1931.)

Slovenski jezik bi bil že popolnoma izginil iz javnosti, da ni ostala še Cerkev kot zadnja postojanka Slovencev in Hrvatov. Postopanje Italijanov proti Slovincem ne bije v obraz samo božjemu pravu, temveč je naperjen tudi proti naravi, proti naravnemu glasu vesti. Ta glas lahko začasno prevpiješ, toda ne za vselej . . . Resnična korist z narodnimi manjšinami zapoveduje, da z manjšinami lepo ravnajo in spoštujejo njihove naravne pravice, njihovo kulturo in predvsem njihov jezik. (Kölnische Volkszeitung, 13. marca 1931; po Slovincu, št. 60. 1931.)

Pastoralno pismo katoliških škofov Porenja z dne 14. marca 1931 piše med drugim sledeče: Mi katoličani ne poznamo nobene plemenske religije, ampak samo razodetje Jezusa Kristusa, razprostirajoče se po vsem svetu, ki je prineslo vsem narodom isti zaklad verkih resnic, iste zapovedi življenja in iste ustanove milosti. Treba je le, da vsak narod in vsako pleme zemlje doprinaša v skupnem kraljestvu božjem k njega polnemu razvoju vse tiste dobre vsebine, ki so vsakemu narodu lastne. Zato pa tudi katoličani ne poznamo nobenega nacionalnega cerkvenega organizma, ampak Cerkev in njen vrhovni poglavar in njeni pastirji so za ves svet in za vse narode. Katoliška Cerkev ni nacionalna, ampak univerzalna Cerkev . . . Iz tega pa ne sledi, da bi vera preprečevala solidarnosti vseh, ki pripadajo enemu narodu. Narobe, vera sama odobrava, da narod razvija narodne in moralne vrednote, katere mu je božja previdnost podelila. Vera pa zahteva tudi, da se ima ljubezen do naroda in do domovine v prvi vrsti raztezati na lastne sonarodnjake. . . (Slovenec, št. 61. 1931.)

Gre za katoliško akcijo, ki ima namen pritegniti internacionalo Cerkve proti pogostnim zmotam napačnega nacionalizma. (Slovenec, 65. 1931.)

“Giornale d’Italia” ne more zanikati, da je v Istri slovenska fara Krkovče, nad katero je moral škof proglasiti interdikt in dati zapreti cerkev in vse po krivdi fašistov, ki so nedavno pregnali iz vasi že tretjega duhovnika, samo radi tega, ker je pridigoval slovenski. (Slovenec, 51a, 1931.) Italijanski veljak Tittoni je obljuboval: Italiji nalagajo njene slavne tradicije moralno dolžnost do spoštovanja svobode drugih. Drugorodno prebivalstvo naj ve, da mi z prezirom zavračamo vsak poskus podjarmljenja in njihove raznaroditve; Slovani in Nemci naj vedo, da bomo spoštovali njihov jezik in njihovo kulturo.

In grof Sforza je govoril: Mi bomo zagotovili Slovanom popolno svobodo glede rabe njihovega jezika in kulturnega razvoja.

In v resnici? “La Croix” nam pove: V želji, da bi čimpreje izvedla narodno ujedinjenje, italijanska oblastva teptajo pravice Tirolcev, Hrvatov in Slovencev glede njihovega jezika in kulture. Usoda narodnih manjšin v Italiji je res žalostna in prav tragična, ako pomislimo, da je njihovim otrokom prepovedano moliti in učiti se krščanskega nauka v materinem jeziku, ki ga edino razumejo. Katoliška Cerkev je vedno protestirala proti kršenju te naravne in božje pravice. (Slovenec, 53a, 1931.)

Duhovščina je bila pri vseh narodih čuvarica materinščine in njihovih narodnih tradicij; vsled tega so se Italijani vrgli z vso silo proti njej.

Slovanski katoličani trpijo telesno in duševno po krivdi pristašev skrajnega nacionalizma . . . Otroci

rastejo tako v nevednosti in ne poznajo svojega materinega jezika in jezika svoje vere. Ljudstvo, ki je bilo oropano svojih duhovnikov, odpada od vere. (Slovenec, 53a, 1931.)

Fašistični glavarji sedaj vedo, da z vsako krivico, ki jo prizadenejo slovenskemu duhovniku, zadenejo tudi vesoljno Cerkev, ki ne dela razlike med duhovniki in škofi po narodnosti, ne po državni pripadnosti. (Slovenec, 66, 1931.)

“Osservatore Romano” je, preden je bila objavljena okrožnica jugoslovanskih škofov, na zahtevo fašističnega tiska, naj se v vseh cerkvah v Primorju uvede italijanščina, odgovoril, da tega ni mogoče storiti, dokler ne bo znalo ljudstvo italijanskega jezika. To stališče vatikanskega glasila se ne krije povsem z načelom, da ima vsaka narodna manjšina po narodnem pravu pravico, da ohrani svoj jezik. (Slovenec, 67, 1931.)

“Lidove listi” prinaša članek s podrobnimi podatki o preganjanju Slovanov v Italiji in mukah, ki so jim izpostavljeni duhovniki, kateri se upajo z narodom govoriti v njihovem materinem jeziku. Krivica in nezakovitosti, ki se vrše nasproti slovanskemu narodu v Italiji, odtujejo prebivalstvo od Boga in Cerkve in ga gonijo v brezboštvo in komunizem. Nihče nima moči, da bi vstal proti temu. (Slovenec, 67, 1931.)

Povsod se je dvigala k nebu globoka in iskrena molitev, v svojih najglobljih čustvih užaljenega naroda in prosila Boga, naj da našim bratom svobodo, moliti ga v svojem jeziku. Prav tako, kakor je pred stoletji prosil prerok Boga, za svoj narod, naj ne dopusti, da se Izrael pogrči.

Bila je to najbolj iskrena, najbolj spontana manifestacija naših ljudi, ki so se v dno duše vživeli v bridkost naših bratov, katerim drugi branijo najosnovnejšo človeško pravico, namreč slaviti Boga in se zatekati v stiski k njemu v lastnem jeziku. (Slovenec, 65, 1931.)

Dubrovniški škof dr. Josip Carevič je 19. marca t. l. govoril: Ob tej priložnosti se je vsakdo lahko prepričal, da se nadnacionalna Cerkev, njeni škofje z njenim vrhovnim poglavarjem, znajo v pravem času potegniti za versko svobodo in pravice katerekoli narodnosti, začrtane z naravnimi zakoni, in da ni zakona, ne sile, ki bi mogla zapreti njihova usta, kadar morajo spregovoriti v obrambo naravnih in božjih pravic. (Slovenec, 65, 1931.)

Preganjanje je hudo, če prihaja od brezvercev, a krvoločno postane, kadar ga vršijo v Kristusovi veri krščeni nad svojimi verskimi sobrati. Katoliška Cerkev je solidarna v brambi božjih in naravnih pravic proti vsakomur in navzlic vsakomur. (Slovenec, 49, 1931.)

Tržaški škof dr. Fogar sicer Italijan po rodu, vendar pravičen nasproti Slovincem — je pisal nad-

škofu dr. Sedeju ob priliki njegove 25letnice škofovstva: . . . Zgodovina preteklosti je pokazala, kako veliko škodo doprizedeva veri in domovini pretirani nacionalizem, presajen v Cerkev; zgodovina bodočnosti bo potomcem pričala, kako velike koristi je za Cerkev Vaše strogo katoliško zadržanje. (Slovenec, 74, 1931.)

Father Kazimir Zakrajšek je v Ljubljani med drugim govoril: Mislite si o verstvu in verskem vprašanju kar hočete. Priznati pa morate, da tam, kjer so slovenski misijonarji med Slovenci osnovali svoje cerkve, tam so se Slovenci uveljavili. Verstvo je taka sila da pomeni vogelni kamen za življenje Slovencev. Kjer je bila cerkev, tam so Slovenci napredovali.

Amerikanci nemškega ali irskega pokoljenja, čeprav ne znajo več teh jezikov, radi s ponosom pov-

darjajo in ob vsaki priliki: Amerikanec sem, toda nemškega (irskega) pokoljenja. Če že ne moremo ohraniti večini naših izseljencev za vso bodočnost našega jezika, pa skušajmo, da bodo ohranili narodni čut in zavest pripadnosti svoji stari domovini. (Slovenec, 67, 1931.)

Slovensko učiteljico so nam vzeli in so nam dali Lahinjo. (Slovenec, 76, 1931.)

* * *

Narod slovenski v Ameriki, v deželi, kjer ti je dano, da svobodno gojiš svoj jezik in narodne vrednote, ali se zavedaš svojih pravic?

Matere, žene slovenske, jezik Vaš prekrasni, ali ga otroci Vaši, oni od Vašega mesa in od Vaše krvi, res ne bodo znali? Ali veste, da se narodnost nadalje ohranja potom cerkve?

Premišljevanje

Marie Priland:

Žrtve materinstva

ESTNAJST tisoč mater je umrlo v Združenih državah v letu 1930, — nekatere ob porodu, druge zaradi posledic istega; tako poroča državni zdravstveni urad.

Šestnajst tisoč belih nageljnov za žrtve materinstva . . . Šestnajst tisoč malčkov, ki niso imeli deleža v Materinskem dnevu . . . Smrtni slučaj mater v Ameriki so številnejši kakor v kateri koli drugi civilizirani državi na svetu. Za vsakih tisoč novorojenčkov leže v grob šest mater. V Angliji znašajo smrtni slučaj mater štiri na vsak tisoč porodov. Če bi se naša država malo več, ali pa vsaj toliko brigala za materinstvo, kakor se briga za svoje druge probleme, bi se žrtve materinstva kmalu zmanjšale.

V tej bogati deželi imamo denarja na razpolago za marsikaj: za ljudske zabave in naprave, za vsakovrstne živinske bolezni, — za pouk in oskrbo mater ga pa nimamo. Znano vam je, koliko tisočakov stanejo državo razne raziskovalne in preiskovalne komisije, ki po večini ne najdejo veliko, samo denar pograbi, ali pa potrdijo, da je dve in dve štiri, kot na primer Wickersham komisija. Ta komisija je stala državo okoli pol milijona dolarjev; preiskovala je ‘‘noble experiment’’ prohibicije dve leti in končno prišla do zaključka, da ga v Ameriki res pijemo. — Naj bi predsednik ter modri senatorji in kongresniki poslali na pot komisijo, ki bi pregledala stanje ameriške matere in pronašla, zakaj je toliko žrtev materinstva. Našla bi posebno v delavskih slojih, da živi mati v pomanjkanju, zlasti v tej dobi prosperitete, da je prisiljena opravljati težka dela in si večkrat ne more nabaviti potrebnega za prihod

bitja, ki ga nosi pod srcem. Komisija bi mogoče tudi našla, da vkljub vseni visokim in ljudskim šolam, nekatere mlade matere kaj malo vedo o materinstvu. Skozi periodo materinstva grede največkrat brez pravih navodil o hrani, gibanju, spanju in delu. Nekaterim manjka najpotrebnejše znanosti ko se bliža težka ura. V več državah naše Unije imajo vpeljane takozvane Maternal and Child Hygiene departmente, a ne povsod. Pričakuječe matere dobijo od teh departmentov pouk in navodila, v slabih gmotnih okolščinah pa tudi oskrbo in pomoč za časa poroda.

Dejstvo, da je zadnje leto Amerika izgubila 16.000 mater, je bilo povod zborovanja v mestu New York, kjer se je zbralo okoli 400 odličnih žena, da protestirajo v tem oziru, kakor je poročala tudi ‘‘Zarja’’ zadnji mesec. Zborovanju, ki se je vršilo pod avspicijo Maternity Center, je predsedovala Mrs. Kermit Roosevelt. Povdarjala je, da se to stanje mora, in se tudi bo spremenilo v kratkem, ker so se vplivne ženske, zdravniški uradi, prominentni državniki, in drugi, zavzeli in pridružili gibanju za ‘‘resnični’’ Materinski dan. Od obale do obale, od Floride do Alaske se širi kampanja za zmanjšanje smrtnih slučajev materinstva. Kampanji so se pridružili vsi vplivni zdravniki kakor tudi Surgeon-General Cumming od državnega zdravniškega urada.

Mrs. John Sloane, predsednica Maternity Center, je povedala, da so skupine žensk v klubih in vseh verskih sektah začele živahno delovati, ter bodo pod direkcijsko zdravstvenih uradov skušale doseči in pridobiti temeljiti pouk in boljšo oskrbo za ameriško

mater. Rekla je, da so trije vzroki povod žrtvam materinstva: Prvič — Nevednost ameriških žensk o maternem poklicu; drugič — Okoliščine, v katerih si vsaka mati ne more nakloniti pomoči in oskrbe, ki jo potrebuje; tretjič—Pomanjkanje pravilno izučenih bolničark in zdravnikov za osebno oskrbo matere.

Na tem zborovanju se je čitalo pismo poslano od kardinala Patricka J. Hayes: “V veselje mi je zborovalcem izročiti moje srčne simpatije ter zanimanje za akcijo, katero ste podvzeli. Mati je središče in srce družine. Njena izguba družini in človeški

družbi je nenadomestljiva. Zato vsak nastop za zboljšanje in povečanje znanja o materinstvu in znižanje smrtnih slučajev v tem oziru, je značilen graditelj družinskega življenja ter pospešitelj blagostanja naroda.”

Mrs. Theodore Roosevelt Sr. je govorila o temnem rekordu, ki ga izkazuje statistika. Govor je zaključila z besedami: “Vsak državljani, ki mu je znana brezbriznost za matere v tej deželi, mora v srcu občutiti potrebo in dolžnost, da po svoji moči pomaga preprečiti brezpotrebne smrtne slučaje materinstva v prihodnosti.”

Špelca:

Brez občutkov

SAKDO nekaj ve, kar bi moralo zanimati vse druge. Meni je na primer dobro znano, da mi niti beseda tako ne teče kakor bi morala, in da je pisanje člankov naporno delo. Tudi vem, da bo šlo počasi lažje in boljše izpod rok če bom vstrajala pri svojem sklepu.

Poznala sem fanta, ki je znal komaj podpisati svoje ime. Vsak dan je zapičil svoje oči v časopis in zapisal na papir vse kar se mu je zdelo učeno. Počasi je začel sam klanfati dopise. Sestavljal je skupaj kar je poprej pobral iz časopisov, in po par letih se je bliščalo njegovo ime med dopisovalci. Prišel je v Ameriko tiste dni, ko smo bile Micike in Špelce po našem ameriškem časopisju vse od kraja vijolice, ali pa šmarnice, magari če so nas doma smatrali za bodeče neže. Danes mož rešuje socialna vprašanja in svetovne uganke, tako da se sam sebi čudi. “Vse to ljubezen s’ri!” . . .

Da bi se me ravnale po vzgledu tega fanta, bi imele toliko dopisovalk, da bi lahko odgovarjale same na vsa vprašanja, ki se tičejo zboljšanja našega položaja v novi domovini.

Ravno včeraj sem brala članek, ki opisuje, kako se je godilo ženskim časopisom v Ameriki pred sto leti. Bili so menda takrat trije časopisi pri življenju: “Ladies Magazine of Boston”, “Ladies Book of Philadelphia” in “Ladies Companion”, ki je izhajal v New Yorku. Urejevale so te časopise ženske in iskale dopisovalk med ženskami. Dopisovali so večinoma moški. Vzbudili so pa toliko zanimanja med ženskim spolom, da je število ženskih mesečnih glasil narastlo, in da so se ženske same naučile izražati se v vezani in nevezani besedi.

Največ zanimanja je vzbudil “The Ladies Mirror” okoli l. 1845. Izhajal je tedensko in vodila ga je moška roka. Uvodni članek pove, da je bil posvečen “to the fairer and gentler sex” in zagotavlja,

da ne bo nikdar priobčil ničesar, kar bi moglo pohujšati nežni spol ali prisiliti solzo iz deviškega očesa. Da natančno navedem besede urednika, se je glasil motto: “Not to —

Give virtue scandal, innocence a fear
Or from the soft-eyed virgin steal a tear.”

Zanimivo je, da so se v onih dneh najbolj zanimale za žensko časopisje delavke po tovarnah. Vsako večje mesto kjer so bile predilnice, je imelo svoj časopis. Najbolj znani “The Lowell Offering” so urejevale, izdajale, podpirale in pisale delavke same. To je bil tudi prvi list, ki je uvedel v svoje kolone zanimanje za pariško in londonsko modo.

Vse žensko časopisje pred letom 1850 je bilo pisano približno v istem tonu. Povsod se je slikala ženska kot nežno bitje, ki se mu sme človek približati le z rokavicami na rokah. “Povzdiga ženske v vseh njenih razmerah — kot hči, žena in mati, to je naš namen,” pravi urednik mesečnika “The Ladies Pearl”.

Sploh vse časopisje v onih dneh je ni izražalo “ženske misli”, tudi ne nobene želje po neodvisnosti ali pa osebnem mišljenju. Ženska je opisana kakor si jo je želel moški in kakor jo je zrl moški skozi svoja očala. Stala je na oltarju, moški se ji je klanal in si prizadeval jo povzdigniti še višje potom privilegijev.

S civilno vojno je prišlo različno mnenje med ženstvo. Prve, ki so se začele oglašati na svojo roko, so bile Elizabeth Cady Stanton, Suzan B. Anthony in Lucretia Mott. Vse tri so soglašale v tem, da ženska mora priti do enakopravnosti z moškim in dobiti priložnosti izraziti svoje mnenje pri zakonodaji. “Home and Parlor” in “Household” mesečnika sta prinašala članke teh prvoboriteljev za ženske pravice. “The Ladies Home Companion”, katerega je začel izdajati Joel Hubbard v Bostonu l. 1856, je bila edina pomembna revija, ki se je še vedno drža-

la starega gesla, da je kraljestvo ženske — dom. Imel je toliko vpliva na javnost, da je dal podlago domu in da se je ameriški dom, kot je danes, razvijal po njegovih nazorih.

Seveda ni odgovarjal ta časopis zahtevam tistih nemirnih duhov, ki so se hoteli popolnoma osvoboditi in kompetirati z moškim, ne za jednake pravice, temveč za prvenstvo in za nadvlado. Privilegij ‘‘ladies first!’’ jim ni zadostoval in ‘‘equal rights for women’’ je postalo geslo sufragetk.

Preveč časa in preveč prostora bi vzelo, če bi hotela naštevati vse časopisje, ki se danes peča edino z ženskimi vprašanji. Med vodilnima časopisoma sta nedvomno ‘‘Ladies Home Journal’’ in ‘‘Woman’s Home Companion’’. Oba sta zmerna in oba imata isto tendenco: zalagati žensko z zdravo moralno hrano in vzvišenim slovstvom. Nedvomno imata ta dva lista največji upliv na ameriško ženstvo in največ naročnic.

Sploh pa danes vsaka popularna revija išče odjemalcev bolj med ženskami kakor med moškimi. Drži se časopisje po koncu bolj z oglasi kot z naročniki. Poglej med oglase, in videla boš, da je namen časopisja ujeti bolj oko bralke kot bralca. Videla boš tudi, da ima vsaka revija sotrudnike ravno tako med moškimi kot ženskami. Razmere in jednako-pravnost in deloma tudi radikalno časopisje so ustvarili novo žensko, bolj nemirno kot kdaj poprej, — žensko, ki sama ne ve, ali je ‘‘babca ali je mandeljce’’. Odrplo je časopisje novo pot ženski, da se izraža po svoje in si služi kruh z uma bistrim mečem.

Koliko si je ženska pridobila z vsem tem svojim delovanjem je težko soditi. Dajmo priložnost dru-

gim, da izrazijo svoje menje! Mrs. Carie Chapman Catt, voditeljica bojevitih sufragetk izza prejšnjih dni, je ob priliki desetletnice Devetnajstega Amendementa, ki je prinesel ženski enako volilno pravico, spregovorila sledeče besede: ‘‘Prezgodaj je govoriti sedaj o posledicah ženskega umešavanja v politiko.’’ Mary T. Lathrop, prva članica American Bar Association, se je izrazila bolj natančno: ‘‘Sita sem že do grla pravic, ki nimajo nobenega pomena. Veliko ljubši bi mi bili privilegiji.’’ — Kot se vidi, ženska še ni zadovoljna s svojimi uspehi. Zdi se ji, da glasovnica ni prinesla istega, kar je pričakovala od nje. Še več! Ženska ali ne zna uporabljati glasovnice v svojo lastno korist, ali se pa sploh ne meni zanjo. Molčeči in skrajno konservativni prejšnji predsednik Calvin Coolidge se je izrazil ob desetletnici: ‘‘Verjamem, da bo žensko vmešavanje v politiko s časom pomagalo deželi.’’ Modri in nad vse zgovorni Gilbert Chesterton, eden največjih svetovnih mislecev, jo je udaril po svoje: ‘‘Ženska je napravila prevrat, da se oprostí. Prihodnji njen korak bo, da se iznebi svoje prostosti in se povrne nazaj do boljših stvari, ki jih nudi edinole življenje pod domačo streho.’’

Bomo videli!

Me Slovenke smo v tem oziru še najmanj petdeset let za ameriško žensko, ki je zasledovala to gibanje. Pisana beseda je tisto sredstvo, ki je prineslo vse preobrate, kolikor se jih je vršilo zadnjih dvajset let. Glasovnice imamo v rokah. In glasovnica nam je potisnilo v roke državljanstvo, največkrat brez našega lastnega navora.

(Se bo nadaljevalo.)

Joževa:

Nega obraza

AKO rabiti rudečilo za obraz (rouge)? — Izberi si barvo, ki je najbolj v soglasju s tvojo poltjo. Tudi tukaj ponavljam, da si izberi dobro blago. Velikokrat se je že zgodilo, da je barvilo za lice ali ustnice povzročilo bolezen; to je bilo blago, ki se je prodajalo jako poceni. Izberi si dobro firmo in če enkrat najdeš, da gotova kozmetika prija tvoji koži, se tiste firme drži. Vedno premisljati ni priporočljivo.

Pravilno rabiti barvilo za obraz, je umetnost. Če kje, je tukaj zmernost na mestu. Najbolj okusna bo tista ženska, za katero ne veš, ali je barva obraza pristna, ali ponarejena. Če pa paradiraš z rudečim obrazom kakor bi imela vročinsko bolezen, si pridobiš samo pomilovalni nasmešek onih, ki to reč razumejo. Barvilo za obraz se naj nadene samo to-

liko ‘‘kot bi dihnil’’; ne namaži ga po celem obrazu. Če želiš najti pravi prostor kamor nadeneš barvilo, se poglej v zrcalo kadar ti je jako vroče. Kjer so ti rudeča lica takrat, tam pozneje deni šminko.

Rudečilo za ustnice ni povsod v rabi pri naših ženskah, rabijo ga pa nekatere. Tudi tukaj je svetovati veliko pažnjo. Pri nakupu bodi pazljiva da dobiš blago, ki je dobro, in ki pristoja barvi tvojih ustnic. Barvilo za ustnice največkrat rabimo zvečer, ko gremo na obisk, ples, zabavo, ali v gledališče, in želimo napraviti dober vtis. Ravno tako ga lahko rabi ženska, ki ni dobrega zdravja, in ima jako blede ustnice. Moram pa reči, da je pravilna raba barvila za ustnice prava umetnost. Samo eno Slovenko sem videla, ki ga je znala prav rabiti, to je, da nisem takoj vedela, če je barva ustnic pristna ali ponarejena. Ako bi vse ženske rabile rudečilo ta-

ko, potem bi ga priporočala. Drugače se starejša ženska samo osmeši, če se prikaže z ustnicami rudečimi kakor škrlat. Veste: mladini se odpusti in spregleda marsikaj, kar se starosti zameri. Zato bodimo previdne in se poslužimo kozmetike kakor našim letom pristoja.

S tem sem povprečno označila rabo lepotil in povedala, kako se obraz neguje. Navedla sem navadne metode, ki so v splošni rabi. Seveda so tu in tam izredni slučajji, kot razpokana in raskava koža, ali koža, ki je izredno suha. Ker nam kozmetika nič ne pomaga, če koža ni v pravem stanju, zato je gledati najprvo, da si pridobimo lepo mehko kožo. Navedla bom nekaj sredstev, ki nam jih narava sama ponuja. Voda, v kateri si namočila nekaj ovse nega zdroba (oat meal) je jako dobro sredstvo. Umij se s to vodo vsako jutro in večer. Mila ne rabi nobenega. Ravno tako je priporočljivo umivanje z mlekom. Jako dober je sok od limone. Limono prereži in jo ožmi v paintu mlačne vode. S to vodo se umij in se splakni z mrzlo. Nekdanje Rimljan-

ke so rabile za svoj obraz jagode, ki napravijo belo kožo. Jagode zmečkaj, sok precedi in deni dve žlički istega v paint mlačne vode ter prideni ščepec boraksa. Največje in najboljše zdravilo za svež obraz je pa spanje, in to mirno in globoko spanje. Nobena pregreha zopet naravo ne pusti svojih znakov na obrazu v taki meri kot prečute noči.

S tem končujem članke, ki sem jih začela pisati zadnje leto meseca novembra. Vem, da nisem mogla v teh kratkih člankih povedati vsega, kar bi radi znale naše članice, in je ostalo še veliko nerešene. Zato bom odgovorila na vsako vprašanje glede olike, etikete, obleke, nege obraza ali las, v slučaju, da želi katera kaj vprašati. Napišite svoje vprašanje, podpišite svoje ime in številko podružnice, ter pošljite pismo na naslov “**Joževa**”, 2054 W. **Coulter St., Chicago, Ill.** Pismo bo meni dostavljeno, in na vprašanja bom po možnosti odgovorila. Radi tajnosti vaših imen ste lahko brez skrbi. Nihče ne bo vedel kdo vprašuje in komu odgovarjam. To raj, če imate kako vprašanje, kar na dan ž njim!

Josephine Erjavec:

Moje častitke

Upam, da mi naša gl. predsednica Mrs. Prislant oprostí, ker pišem par vrstic o priliki 25-letnice odkar je ona prvič prestopila prag naše nove domovine.

Ko sem čitala Zarjo meseca maja in junija, sem se kar čudila, da je Mrs. Prislant komaj 25 let v Ameriki, ko sem še jaz dalj časa. V teh kratkih petindvajsetih letih si je pridobila toliko ugleda, spoštovanja in zaslug med našim in tujim narodom, da ne vem, ako je še katera v naši sredini, ki bi ji bila enaka.

Pred desetimi leti, ko so ženska društva KSKJ. prvič poslala ženske na konvencijo, da zastopajo njih društva, je bila Mrs. Prislant med njimi; zastopala je kot delegatinja svoje društvo v Sheboyganu. Pri tej prvi konvenciji, na kateri so bile tudi ženske pričujoče, je bila Mrs. Prislant izvoljena v glavni urad kot podpredsednica KSKJ. Ona je bila prva ženska, ki jo je zadela čast biti gl. uradnica naše dične Jednote. In od tedaj naprej pri vsaki konvenciji je bila

Mrs. Prislant izvoljena kot zastopnica njenega društva. Vsa čast članicam ženskega društva v Sheboyganu, ki znajo ceniti zasluge Mrs. Prislant. Da je bila Mrs. Prislant zmožna glavna podpredsednica KSKJ., so nam pričali njeni članki in dopisi v Glasilu, katere smo vedno z največjim zanimanjem čitali, in to ne samo ženske, ampak tudi moški.

Dalje, bila je prva, ki se je zavedala, kako potrebna je Zveza žena in deklet med slovenskim narodom, zatorej je ustanovila Slovensko Žensko Zvezo in je njena glavna predsednica od začetka do danes. Vsak ji mora priznati, da vedno neumorno dela in skrbi za napredek in korist SŽZ. Med tem časom si je Mrs. Prislant nakopala mnogo nevoščljivih sovražnikov, in to radi njene aktivnosti, — obenem pa si je pridobila še mnogo več prijateljev; kdor jo pozna od blizu, jo mora čislati in spoštovati, kajti ona je vedno pripravljena storiti, kar je v njeni moči, za narod,

posebno za ženski svet.

Torej, ni več kot prav, da se ji izkažemo udane pri tej 25letnici njenega prihoda v novo domovino s tem, da pridobimo kar največ novih članic za Žensko Zvezo ter ji želimo, da ostane na svojem mestu, dokler se ne bo praznovala 50letnica njenega prihoda v Ameriko. Do takrat pa skušajmo pridobiti 50,000 članic za SŽZ., to bo najlepši poklon naši gl. predsednici. Naša želja je, da ona med slovenskim narodom v Ameriki zavzame tako odlično mesto kakor ga zavzema Mrs. Maud Adams pri Amerikancih.

Ko zaključujem, mi prihaja na misel, kar je prorokovala Miss Kohler, sestra governorja Mr. Kohlerja iz Wisconsin, pri sklepu našega banketa na II. konvenciji SŽZ. lansko leto v Sheboyganu: Če se kdaj dogodi, da bi država Wisconsin imela žensko za governorja, bo ta ženska gotovo Mrs. Prislant, ki je poznana radi svojega izbornega organizatorskega talenta.

Uradna poročila

Glavna predsednica:

Na znanje podružnicam!

Tu in tam ima katera izmed podružnic kako večjo slavnost, na katero vabi tudi mene. Da se bomo razumele, naj velja sledeče pojasnilo: — Ker so naše podružnice po celi Ameriki raztresene, zato znašajo potni stroški do te ali one podružnice že precejšno svoto. Vedno nastane vprašanje, kdo bo te stroške pokrtil. Da bodo podružnice znale, kako in kaj, se mi zdi umestno stvar razjasniti. Naša organizacija, kakor veste, nima v tem oziru ničesar določenega v pravilih;

Gl. tajnica in urednica:

LETNA DOKLADA ZA 1931.

Enkratni letni prispevek v pokritje upravnih stroškov je z ozirom na izredno slabe delavske razmere za leto 1931 izjemoma znižan na 25c. — Meseca julija naj vse članice plačajo dvojni mesecni prispevek, pa bo cela zadeva izrednega prispevka za eno leto opravljena. — Isto velja tudi za nove članice, ki so pristopile pred 1. julijem 1931, ker se ta prispevek plačuje za naprej.

Nobenih pravil na svetu ni, potem katerih bi se dalo tam kaj vzeti, kjer ni nič. Številna pisma pričajo, da članstvo z malimi izjemami prav resno občuti pritisk sedanje delavske krize. Celo zimo smo upali, da bo na pomlad bolje, pa se obrača raje še na slabše. Glavni odbor nikakor ne more imeti železnih src do članstva, ki se tako vzorno obnaša in se na vse moči trudi za napredek svoje organizacije, kar pričajo svoji dopisi in poročila podružnic, in

tudi nimamo nobenega posebnega sklada, iz katerega bi se lahko taki stroški krili. Zato nisem jaz še na nobeno slavnost šla na zvezine stroške, in tudi v prihodnje ne grem. Ker pa nisem bogata, mi je težko hoditi na lastne stroške, razen če je podružnica v bližini, kamor potni stroški niso tako veliki. Če bi me toraj katera izmed podružnic želela imeti na svoji slavnosti, bo seveda morala ista podružnica moje vozne stroške pokriti. Prosim, naj se vzame to v blagohotno pojasnilo.

kar z gromovitim glasom dokazuje sedanja kampanja. Treba je bilo nekaj ukreniti, da se obveznosti članicam kolikor mogoče olajšajo. Da izvemo mnenje ostalih gl. odborov, sem po nasvetu gl. predsednice poslala vsem odborovnicam pismo, naj svetujejo, ali naj letni prispevek ostane 50c tudi za letos, ali naj se izjemoma zniža na 25c. Vseh glavnih odborov je 17. Do 16. junija, ko je Zarja že deloma vtisku, sem prejela 14 odgovorov; 13 jih nasvetuje znižanje, ena je pa proti. Imena bodo objavljena v zapisniku prihodnje seje gl. odbora. Zadeva je pravzaprav že končana, ker je nasvet za znižanje zmagal do danes. To je bilo najboljšo, kar se je v sedanjih težkih razmerah dalo storiti za članstvo, in vesela sem, da se je tako izteklo. Tudi ne more nihče zameriti tistim odborovnicam, ki so, ozir. še morda bodo proti, ker bo Zvezina blagajna zaradi znižanja te doklade res kolikor toliko na

Članici podr. št. 19 na znanje:

Prejela sem Vaše pismo. Ker ste se pa "pozabili" podpisati, Vaše pritožbe ne morem upoštevati, dasi se mi zdi upravičena. Svetujem Vam, da pišete še eno pismo, pod katerega stavite svoj podpis, če želite, da se bo zgodilo kakor bi radi. Članica, ki mi pošlje pismo brez podpisa, bi si lahko tisti trud, ki ga ima s takim pismom, prihranila, ker smatram vsako tako pismo kot ga ne bi nikdar prejela. Toraj, če je zadeva resnična, se ni treba bati podpisati; moja korespondenca je tajna kar se imen tiče.

Pozdrav! **Marie Prisland.**

izgubi. Vendar, v sebi čutimo dolžnost, da se oziramo na gmotne razmere članstva kar najboljše v naši moči. Isto članstvo, ki je pod spretnim vodstvom svoje gl. predsednice Mrs. Prisland in ostalega glavnega odbora do sedaj tako lepo narastlo, da morda že danes ko to pišem, dosega 4000, — isto članstvo, ki je vključeno v izdajanje prosvetnega lista, izplačevanju posmrtnin in upravnih stroškov v tem kratkem času zložilo v blagajno blizu 20.000 dolarjev, — isto članstvo, pravim, in isto vodstvo, zo znalo najti pota, da bo Zveza v bodoče kljub temu znižanju vsestransko napredovala, tako, ali pa še bolj, kakor je do sedaj. — Članice pa prosim, naj z ozirom na gl. odborovnice, ki so vestno poročale na gl. urad razmere, kakošne v resnici so, — plačajo teh izrednih 25c vse v mesecu juliju, da ne bodo imele tajnice celo leto opravka s tozadevnim kolektanjem. Zanesem se, da bo član-

stvo povsod rade volje ugodilo tej prošnji.

Takoj na tem mestu povdarjam, da bi bila ena najbolj uspešnih poti da zvišamo naše dohodke: **oglasi v Zarji**. — Skoraj vsi amerikalci listi se ne vzdržujejo toliko od naročnine, kakor od oglasov. Zakaj jih ne bi mi v tem vsaj nekoliko posnemali? Res ne moremo vsega storiti naenkrat. poskrbeti pa bo treba, da bo med odbornicami in zavednim članstvom v kratkem zorganizirana tozadevna akcija. Od samih oglasov v Zarji bi Zveza lahko pridobila najmanj 1500 dolarjev na leto.

Več članic v isti hiši in isti družini. — Vsled izredne marljivosti in navdušenosti naših prejšnjih in novejših sotrudnikov in sotrudnic postaja Zarja mesečnik trajne vrednosti. Vsaka članica bo želela spravljeni svoje številke in jih dati vezat ob koncu letnika. Vendar v slučajih, kjer sta v isti hiši in isti družini dve ali več članic SZZ., lahko tako uredijo, da prejema samo en izvod Zarje. **V tem slučaju plačajo iz tiste družine tudi letno doklado samo za eno osebo**. Pri nekaterih podružnicah so imele že do sedaj tako urejeno. Isto se lahko vpelje povsod, kjer želijo. Da bom imela v gl. uradu tozadevne informacije v popolnem redu, prosim, naj članice v vseh tistih družinah, kjer žele prejemati samo po en izvod Zarje, izpolnijo kupon, priobčen v tej Zarji, in ga oddajo svoji tajnici, ki ga bo poslala semkaj obenem z mesečnim poročilom. To naj storijo tudi tiste, ki so že do sedaj prejemale skupno po eno številko. Uredimo to vse naenkrat v juliju, da bo ta zadeva potem v kraju.

Zbiranje asesmenta. — Več tajnic mi je potožilo, da nekatere članice malokdaj ali pa nikoli

ne pridejo na seje in je težko za nje zalagati asesment vsak mesec iz podružnične blagajne ali pa celo iz tajničinega žepa. — Vsi vemo, da so imele in bodo vedno imele podobne sitnosti vse organizacije, ker nikoli ne bodo vse osebe enako navdušene, enako zavedne, enako redne. Ko se je pred kratkim Mrs. Margaret Poznič iz Clevelanda oglasila v gl. uradu, nam je povedala, kako postopajo v tem oziru pri podružnici št. 10 in št. 41. Tajnice grede — ali same, ali si pa izberejo zmožne pomočnice iz odbora ali pa ostalega članstva — vsake štiri mesece enkrat naokrog po hišah do tistih članic, ki ne pridejo na seje, ter skolektajo od vsake po en dolar kot asesment za prihodnje štiri mesece. Clevelandčanke so pač povsod praktične in si znajo vedno pomagati, zato pa SZZ. tam uspeva kakor v nebeškem vrtu. Tudi ne moremo reči, da bi se s takim postopanjem v vseh slučajih podpirala nemarnost gotovih članic, ker vse veste, kako lahko se dogodi, da ena ali druga ne more redno vsak mesec na sejo, se zakasni, pozabi, dnevi pa hitro minevajo in mesec bliskoma poteka za mesecem v amerikalnem vrvenju. Seveda na vso moč priporočamo, naj bodo vse članice povsod same redne in naj ne nalagajo svojim odbornicam in sosestram še več dela, kakor ga te že itak opravljajo za smešno plačo ali pa zastonj, iz čiste požrtvovalnosti za dobro stvar. Na vsak način so najbolj razveseljive tiste podružnice, odkoder pošljejo vsak mesec vsaj nekaj sprejemnih prošenj za nove članice, in sploh ne poznajo suspendiranja. Suspendiranje se je pri SZZ. zadnjega pol leta zelo znižalo; prizadevajmo si, da bo prej ali slej popolnoma prenehalo, ker je pri naših kvodrih skoraj čudno vovoriti o kakem suspendiranju. Kadar bi

članica morala biti suspendirana, bo skoraj gotovo vse poravnala, če stopi tajnica ž njo na en ali drug uspešen način v dotiko, — ali pa bo kar kratkomalo odstopila. Nadalje bo najbrž vsaka podružnica sem in tja z veseljem založila kvoder za eno ali drugo članico, če ta pravočasno javi tajnici, da bi rada ostala pri Zvezi in bo o priliki vse poravnala, je pa tiste dni ravno v skrajnih denarnih stiskah, kar se v sedanjih razmerah res lahko pripeti. Iz poročil tudi vidimo, da vse najlepše teče pri tistih podružnicah, kjer znajo odbornice in članice napraviti mesečne seje privlačne, zanimive, družabne. To je umetnost, združena po navadi z izrednim delom in stroški. Srečne podružnice, ki imajo take odbore in tako članstvo! Sreča tudi za SZZ., ker ima mnogo takih podružnic!

Umrla ga. Kolombatović. — Dne 3. junija je zaradi ponesrečene operacije umrla visokorodna gospa Antigona Kolombatović, soproga generalnega konzula kraljevine Jugoslavije v Chicagi. Več o tej blagi, visoko izobraženi in SZZ. zelo naklonjeni dami piše Mrs. Priland na drugem mestu v tej številki. Tukaj naj samo omenim, da sem, takoj ko sem zaslišala žalostno novico, poslala Dr. Kolombatoviću v ime SZZ. brzojavko, v kateri sem mu izrazila naše sožalje. Na podlagi telefonskega razgovora z Mrs. Priland sem naročila za pokojno tudi primeren venec z napisom "Zadnji pozdrav od Slovenske Ženske Zveze". Tudi sem se udeležila pogreba, ki je bil izredno veličasten. Za vse te izraze naše udanosti do pokojne gospe Kolombatović, in žalovanja radi njene izgube, se njen soprog, generalni konzul Dr. George Kolombatović, SZZ. lepo zahvaljuje. — **Josephine Račič**.

BLAGOSLOVITEV NOVE ZASTAVE PODR. ŠT. 25, CLEVELAND, OHIO

Na prav sijajen način je podružnica št. 25 proslavila svoj velik dan, dan blagoslovitve in razvitja nove zastave. 14. junija ob drugi uri popoldne se je zbralo mnogoštevilno občinstvo pred S. N. Domom na St. Clair Ave. Z godbo "Bled" na čelu se je razvil sprevod proti cerkvi sv. Vida. Društva so bila dobro zastopana in tudi naše članice so se udeležile sprevoda polnoštevilno. Lep pogled je bil na ponosno vihrajoče zastave, ki jih je bilo 16. V cerkvi so opravili obrede Rev. Jager in so imeli zelo pomenljiv govor. Po blagoslovitvi se je sprevod pomikal po Norwood cesti na Carl Ave., in po Addison nazaj v S. N. Dom. Sicer so morale zadnje vrste v sprevodu malo bolj hitro stopiti, ker je pričel padati dež, vendar ni vreme nič zmanjšalo parade, ker poprej je bilo lepo.

V dvorani S. N. Doma se je začelo s programom. Najprvo je bil pozdrav predsednice, ki je tudi prebrala telegrafično poslance častitke glavne predsednice Mrs. Marie Priland in glavne tajnice Mrs. Josephine Račič. Nato je Mrs. Albina Novak vodila nadaljni program. Dati se ji mora vse priznanje, ker je bila dobra stoloravnateljica. Naši članice, sestri Koporc, sta zapeli par

pesmi; občinstvo jima je burno ploskalo. Pozdrav gostom je deklamirala Miss Carmen Zakrajšek. Predstavljena sta bila boter in botra zastave, Mr. in Mrs. Frank Zakrajšek, ki sta v lepih besedah pozdravila navzoče in razložila, kaj vsakemu društvu pomeni njegova zastava. Botru in botri je deklamirala Miss Jennie Klopčic, in jima podarila šopek cvetlic. Sledilo je predstavlanje častnih gostov: župana Jim Slapnik, županje Pauline Zigmonel, očeta Nick Vidmar, matere Helen Simoncic, strica Leopold Sever, tete Julija Brezovar, brata Joseph Bradac, sestre Rose Konecnik. Častnim gostom je deklamirala Miss Jennie Luzar. Nato so bile poklicane glavne uradnice. Mrs. Mary Darovec je v navdušenih besedah povedala pomen SZZ. Krasno je govorila tudi Mrs. Mary Urbas in Mrs. Josephine Hocevar. Zastavi je deklamirala Miss Maymie Augustine. Klicani so bili zastopniki in zastopnice društev; posebno dobro je povedala Mrs. Frances Rupert, predsednica podr. št. 14, SZZ. S pobratimijo zastav in slovensko himno, ki jo je zaigrala godba, se je zaključilo popol. slavlje. Naj bo še omenjeno, da je bilo poleg častnih gostov tudi 11 tovarišic in 10 malih deklic,

ki so v sprevodu nosile košarice cvetja. Imena tovarišic so: Pauline Gassar, Jennie Luzar, Mary Modic, Josie Vidmar, Jennie Klopčic, Jennie Adamic, Maymie Augustine, Mary Brodnik, Louise Gornik, Frances Ponikvar, Carmen Zakrajšek. Ker mi niso povsem znana imena malih deklic, jih na tem mestu v naglici ne morem navesti, lahko pa rečem, da so bile vse zelo ljubke.

Na večerni zabavi je bila prav dobra udeležba; vse je bilo veselo in dobre volje. K temu je pripomogla izborna Hojerjeva godba in splošno dobra postrežba. Hvala botru in botri za lep dar, istotako častnim gostom, tovarišicam in glavnim uradnicam. Hvala vsem zastopnikom in zastopnicam za njihove lepe besede in darove. Hvala kuharicam, nataricam in vsem, ki ste pomagale. Pozabiti ne smem marsalov, ki v tako lepem redu vodili parado; Mr. Tomažič, Mr. Strniša in Mr. Ponikvar: prav lepa Vam hvala!

Drage sosesre, sedaj imamo krasno novo zastavo, ki ima na sebi znak SZZ. Vodila nas bo na potih veselja in žalosti. Bog daj, da bi nas nikoli ne privedla v razdor, temveč vedno edinole k večjemu napredku! — Pozdravljene! — **Frances Ponikvar**, preds.

Glasovi od naših podružnic

Št. 1, Sheboygan, Wis. — Naša podružnica se je vendar malo oživila v kampanji. Zadnji mesec je pristopilo pet novih, prejšni mesec pa sedem, vseh skupaj toraj dvanajst. Ta mesec so se pa zopet nekatere članice zavzele, da poskusijo še katero dobiti. Zaključek kampanje se bo vršil na seji meseca julija. Mrs. Priland je obljubila pet dolarjev tisti, ki bo največ novih dobila. Dosedaj ima to prednost tajnica podružnice, zanaprej se pa še ne ve brez ciganke. Na seji bomo že videle. Ker bo ta seja pomembna in ker bomo potem zaključile z našimi kuhinjskimi recepti do jeseni, zato se je oglasilo več članic, ki bodo prinesle kaj dobrega za pod zob, tako da bo po seji cel party. Vse članice podružnice ste vabljeni da pridete.

Na bolniški postelji se nahaja naša blagajničarka in marljiva članica sosesra Mary Ribich. Podvreči se je morala težki operaciji; zdravje se ji vrača na boljše, kar nas vse jako veseli. Sesterske pozdrave vsem, in na svidenje dne 7. julija. — Poročevalka.

Št. 2 Chicago, Ill. — Na Decoration Day popoldne nas je počastila z obiskom Mrs. Margaret Poznič iz Clevelanda, blagajničarka podružnice št. 41. S svojim soprogom je bila na poti domov iz Sheboygana in Milwaukee, pa se je še malo oglasila pri nas v Chicagi. Vesela sem bila, da nas je obiskala, četudi nas ni prej obvestila, da pride. Da me je našla promenirati po hiši v starem predpasniku in velikanskih copatah, naj kar sama sebi

pripiše; rayno tako, če je opazila, da kuhinjska posoda od kosila še ni bila pomita. Kadar jaz pridem v Cleveland, jo bom podobno presenetila, prmej devet, da jo bom!

Pomenili smo se marsikaj in kar naenkrat se je zvečerilo. Mrs. Poznič kar gori za SZZ. To priča vsaka njena beseda še bolj zgovorno pa pričajo o tem prošnje za sprejem novih članic, ki jih vsak mesec pošlje na glavni urad njena podružnica. Iz njenega pripovedovanja smo lahko spoznali, kako so tudi druge Clevelandčanke navdušene za SZZ. Pač ni čudno, da njihove podružnice tako hitro rastejo.

Pri nas v Chicagi se ravno sedaj ne moremo posebno pohvaliti, ker je šla tale kampanja mimo nas brez znatnih uspe-

hov, vendar pa ne moremo reči da nismo popolnoma nič napredovale. Ugodna doba ne trpi trajno za vse podružnice, temveč se periodično menjuje — če drugače ne pa tako kakor sreča tistemu Ribničanu, ki je takole opisal boj s svojim nasprotnikom: “En čas sem bil jaz spodaj, en čas je bil pa on navrh.” — Bog daj, da bi tudi med nami prav kmalu vstalo par tako navdušenih in uspešnih delavk kakor je Mrs. Poznič in druge v Clevelandu in po nekaterih drugih naselbinah, — saj jih imamo in ne razujem, zakaj se še vedno skrivajo — pa bo tudi naša podružnica nankrat na konju! — Josephine Račić.

Št. 6, Barberton, Ohio. — Ni dolgo tega, ko so se znašle pri nas vse uradnice podružnice št. 6, češ, da so zato prišle, ker sem nekaj važnega pozabila zapisati v zapisnik. Jaz sem začela premišljevat, kaj sem pozabila, pa še nisem mogla kar nič spomniti. “Lej, tole si pozabila,” rečeta dve h krat, in mi postavita na mizo zaboj namizne posode in še eno škatljo candy povrh. Potem pa še pripomnita: “Vsem si se zahvalila na zadnji seji, ki so kaj pomagali pri igri, sebe nisi pa prav nič omenila. Koliko si že naredila za našo podružnico pri igrar in povsod!” — tako mi naprej govorita. Jaz gledam en čas darilo, ter pravim: “Je že prav, si bomo pa razdelile to posodo sedaj; nisem sama delala pri zadnji igri; nas je delalo več oseb. Seveda mi niso pustile da bi bila razdelila; tako sem potem morala vse sama spraviti. Po pravici pa povem, da osebno nisem bila še nikoli vneta, da bi se dajalo ljudem, ki kaj store v prid naroda, kaka darila. Ako hočemo biti pravični napram sebi in drugim, moramo priznati, da zasluži več oseb, da bi bile obdarovane s kako primerno stvarjo, to so tisti ljudje, ki pray nič ne govore, kaj so že naredili, ampak so mnogo storili, naj bo že v enem ali drugem oziru. Tega mnenja sem bila zmeraj in sem še. Za kaj malega darovati, kadar ima kak pomen, sem bila pa tudi sama zmeraj prva, na primer: nevestam, ako so kod dekleta kaj storile pri cerkvi ali pri društvu, — potem mladi materi za prvega otročička, — ali za 50 letnico zakona, — morda tudi za 25letnico, četudi to ni tako izredna slavnost, ker jo povprečno dočaka skoraj vsak zakonski par, — ter dobrim materam, ako dočakajo 60, 70 let ali več. Vsem tem se meni zdi primerno kaj malega dati v spomin. Seveda, drugi imajo drugačne želje in drugačne misli. Lepo se zahvalim mojim sournadnicam ter vsem dobro mislečim članicam za dar. Bom že povrnila s kako drugo stvarjo. Bodite mi pozdravljene vse! — Jennie Okolish, zapisnikarica podr. št. 6.

...

Že zopet se oglašam. Kakor je bilo moje poročilo v zadnji Zarji bolj veselo, tako moram sedaj poročati tudi žalostno novico, da je v našo podružnico prvi-krat posegla neizprosna bela žena, ter pretrgala nit življenja blagi ženi in ljubljene materi Mrs. Helen Mišer. Pokojna

je bila članica naše podružnice malo več kot pet mesecev. Za časa njene boleznj smo ji kupile cvetlice, ob njeni smrti pa smo plačale za dve sv. maši ter držale častno stražo ob njeni krsti ves čas, in se udeležile pogreba. Pokojna zapuščala žalujočega soproga in štiri odrastle otroke. Vsem izrekam v imenu naše podružnice globoko sožalje.

Zelo bolna je bila tudi članica Mrs. Josephine Žagar, vendar po srečno prestani operaciji se je kmalu začela počutiti boljše in je na poti okrevanja.

Na zadnji seji smo sklenile, da naročimo nekaj regalij za članice; stale bodo po 45c. Enako tudi osem trakov za uradnice; ti bodo družtvena last. — Mrs. Jennie Okoliš nam je prinesla na zadnjo sejo jako dobro malico: polno košarico prav dobrega štrudlja in kave. Prav lepa hvala, Mrs. Okoliš, — pa še drugič kaj takega! Sestrski pozdrav vsem! — Frances Ošaben, tajnica.

Št. 13, San Francisco, Cal. — Naša sestra tajnica Mrs. Ella Russ nam je na zadnji seji na glas prečitala pismo naše gl. tajnice in urednice, kjer ta med drugim izraža željo, naj se po možnosti potrudimo za novimi članicami.

Veliko je še tukaj slovenskih žen in mater, ki bi lahko pristopile v Zvezo in ne bi nikoli pogrešale tistega bornega prispevka na mesec. Sama sem se že dovolj trudila, da bi jih en par pridobila, pa sem slabo opravila. Nekatere se celo izgovarjajo s tem, da jih soproga ne pusti. Kako reven izgovor! Ko bi jaz imela takega soproga pod komando, bi mu že posvetila. Sicer pa ni verjetno, da bi kateri koli soproga hotel braniti svoji ženi, naj se pridruži SZZ., tako koristni ženski organizaciji. — če ima količkaj razsodnosti. Kar se mene tiče, bom seveda še poskušala svojo srečo, pa magari, da jih po nosu dobim.

Pri naši podružnici imamo vsake tri mesece svoj družabni večer; ob tej priliki se servirajo tudi razna pokrepčila. Če bo katero izven članic zaskrbelo, kako izgledajo naši družabni večeri, naj takoj pristopi v našo Zvezo, pa ji bo tako lušno ko nam.

To sem zato napisala, da ne bo Mrs. Račić mislila, da pri naši podružnici ne zna nobena druga pisati kakor naša Barica. Naj ta včasih malo počiva, saj je že toliko napravila, da bi bila že lahko deležna penzije! — Članica Nežika.

Št. 17, West Allis, Wis. — Naznanjam vsem članicam naše podružnice, da se bodo naše redne mesečne seje vršile v polletnem času vsak prvi četrtek v mescu ob pol osmih zvečer v Cerkvni dvorani. Prosim vse, da bi to vnoštevale. Prihodnja seja se toraj vrši 2. julija. Upam, da se je hoste udeležile v polnem številu. — S sestrskim pozdravom. — Jennie Južina, tajnica.

Št. 18, Collinwood, Ohio. — Zadnjič sem v Zarji pisala o dobrotah, ki jih bomo skupaj znesle 6. maja. In res, bilo je

še več, kakor sem pisala, ker so hotele ena drugo prekositi s pecivom in drugim Tudi ohajčana nismo pozabile. Imele smo prav lep družaben večer. Kaj takega bo treba redno uvesti, ker potrebujemo včasih same malo zabave, pa tudi za nove članice bi potem seje izgledale veliko bolj privlačno.

Le pogledjmo, kako drugod tekmujejo med seboj, katera bo več novih članic pridobila. Razume se, da nam in drugim ni toliko za to, da bi si pridobile nagrade, kakor so te lepe, pač pa bi s svojim delom pokazale slovensko žensko zavestnost. Naj se vsaka posebej trdno zaveže, da bo pripeljala kar največ novih članic na prihodnjo sejo 1. julija, — vsaj vsaka eno Tudi ko mine sedanja kampanja, z delom ne smemo prenehati. Naša podružnica naj se razvije v mogočno drevo, ki bo razprostiralo svoje veje daleč naokrog in vabilo druge, ki še niso članice, v svojo prijetno senco.

Pred kratkem smo sprejele sedem novih. Posebno so se potrudile sestra Stržičar in sestra Sodja. Le tako naprej, drage sestre!

Na prihodnji seji bo zopet nekaj novega, kar pa ne smem izdati Pridite vse in ne pozabite pripeljati tudi vseh kandidatinj seboj. Tudi moramo vse potrebno urediti glede našega piknika, ki se naj bi vršil 2. avgusta na Goriškovi farmi v Noble, Ohio. Le pridite! — J. Welikanjc, predsednica.

Št. 19, Eveleth, Minn. — Ker nas naša urednica vedno vabi, naj poročamo v Zarjo, se bom pa malo oglasila. Naša priljubljena Zarja je vedno polna dopisov, vendar pišejo po večini odbornice, navadne članice pa ne toliko. Vem, da šteje naša podružnica lepo število članic, ki bi včasih lahko kaj napisale, vendar izgleda, da vse raje beremo kakor pišemo. Če bi vse povsod mislile tako, bi tudi brati ne bilo ničesar. Sosestre, le dajmo se oglasiti in poskrbimo, da bo vsaka Zarja prinesla dopis od naše podružnice!

Kampanja bo sicer kmalu končana, s tem pa ni rečeno, da bomo potem roke križem držale. Naša podružnica mora stalno rasti in napredovati. S tem bomo pokazale, da smo zavedne članice svoje podružnice. Bodimo agilne kakor je naša tajnica Mrs. Angela Debevec, pa nam bo uspeh zagotovljen. Ali bi ne bile vse ponosne, ko bi naša podružnica odnesla prvo nagrado? Ali bi ne bila to velika čast za nas vse?

V Zarji in v Am. Slovincu sem brala, kako smo praznovali Materinski dan. Poročila ne omenjajo, da je na isti večer naša sosestra obhajala 25 letnico svoje poroke. Jubilatka Mrs. Miller je na omenjeni večer prejela \$10 kot darilo podružnice št. 19. Kako je bila žena ginjena so videli vsi navzoči Naša druga sosestra, Mrs. Jerome je tudi praznovala 25letnico svoje poroke. Članice so ji priredile party 30. maja. Podružnica ji je darovala \$10 in krasen šopek. Obema članicama častitam ter želim, da bi v sreči dočakali tudi zlate poroke.

Žene in dekleta, ki še ne pripadate SZZ., nikar ne odlašajte! Zarja sama je gotovo vredna tisti kvoder na mesec, zraven ste pa še članice, in kot take deležne raznih ugodnosti.

Ob tej priliki se naj tudi prav lepo zahvalim za pozdrav naši gl. predsednici Mrs. Marie Priland. — Bog Vas živi! — Frances Kavčič.

Št. 21, Cleveland (West Park), Ohio. — Z velikim veseljem pričakujemo Zarjo vsak mesec. Od naše podružnice se bolj poredko oglašamo, posebno v tem času, ko ima vsaka poleg hišnega dela tudi mal vrtec za obdelati.

Na naši zadnji seji je bila udeležba članic stoprocentna. In, smo se dobro imele? — tega še vprašati ni treba. Na sejo je bila povabljena tudi sestra Albina Novak, načelnica izobraževalnih klubov. V lepem in podučljivem govoru nam je podala več koristnih nasvetov. Naj se ji na tem mestu zahvalim, da se je odzvala našemu povabilu. Izbrale smo tudi odbor, ki se bo zavzel za izobraževalno akcijo pri naši podružnici.

Več deklet se je izrazilo, da bi se rade učile slovenščine. 12. aprila smo priredile igro; večina igralr pred igro niti ni znala slovensko čitati. V kratkem času so se vendar toliko privadile, da so mogle igrati, za kar jim častitam. Da mladina ne zna slovensko, ni seveda nič novega; enake razmere vladajo po vseh naselbinah. Tudi ne moremo zaradi tega kriviti ne mladine ne staršev. Otroci se pač s svojimi sošolci oprimejo ameriškega jezika, starši pa komaj čakajo, da gredo otroci v šole in se potem sami naučijo od njih angleško. Težko je dandanes izhajati v tej deželi, če človek ne razume njenega jezika. Tako so splošne razmere krive, da se otroci odtujijo materinemu jeziku. Ko pa mladina malo odraste, spozna, da bi ne škodilo, ko bi obvladala še kak drug jezik razen angleškega. Vsakemu je v čast in ponos, če lahko govori in piše več jezikov. Odbor se bo toraj najprej pobrigal za poduk slovenščine. Tudi dekleta, ki še niso članice, se lahko priglasijo; saj bodo prav gotovo postale članice kasneje.

Druge bi se rade učile šivanja. Poskusile bomo dobiti pripravno žensko, ki bo lahko poučevala tudi ta oddelek.

Po seji smo imele malo prigrizka. Sin sestre Zalar nam je zaigral par veselih komadov na harmoniko, da smo lahko zaplesale. Če kdo misli, da ženske same ne morejo imeti "good time", se zelo moti.

Želim, da bi se članice udeležile prihodnje seje 1. julija v prav tako velikem številu — čim večja udeležba, tem več se lahko ukrene, — in pripeljale vsaj deset novih članic.

Ravnokar je dospela vest da je sestro Mary Rahne umrl sinček, ki je bil pred kratkem povožen. V imenu cele podružnice ji izrekam naše sožalje. — Pozdravljam vse članice SZZ. širom Amerike. — Cecilia Brodnik, tajnica.

Št. 23, Ely, Minn. — Neizprosna smrt je to pot pretrgala nit življenja naši mladi članici Mary Agnič. Bila je rojena na Ely. Pokopana je bila 20. maja ob veliki udeležbi prijateljev in članic SZZ., ki so dajovale zanj 10 sv. maš. Vsem sestrostram jo priporočam v molitev. Naj ji sveti večna luč. — Mary Štukel, tajnica.

Št. 25, Cleveland, Ohio. — Naša podružnica je na prav lep način proslavila Materinski dan. Na redni seji 11. maja je bila dvorana napolnjena s članicami do zadnjega koticčka. Po seji se je začel pomembni program. Najprvo spomin umrlih soster-mater. Sedem črno oblečenih deklet je prišlo v dvorano s prizganimi svečami Nato so se klicala imena pokojnih sester. Pri vsakem klicu je ena deklic ugasnila svojo svečo, nakar so zapele žalostinko. Za tem pretresljivim prizorom je deklamirala materam mala deklica Josephine Modic. Sestri Koporc sta nato krasno zapeli pesem o materi. Druga deklica, Millie Mahne, je nastopila z lepo deklamacijo. Kristina Brezovar in Mary Brodnik sta pa zapeli pesem "Mati ziblje lepo poje." Pesem se je pokazala tudi v predstavi. Mlado mater, zibajočo otroka, je predstavljala Julia Glavan, žalujočo deklico pa Josie Vidmar. Bil je v resnici lep in ganljiv prizor ki je naredil na vse globok vtis. Zadnja točka je bilo veselo kolo. Sestra Julia Brezovar je predstavljala mater sedečo na stolu, okoli nje pa so veselo pevaje rajala dekleta z vrtnicami v rokah. Jennie Luzar je deklamirala "Slovenski materi", nakar se vse podale svoje cvetlice na stolu sedeči "materi". Tako se je program končal. Velika zasluga gre sestri Albinu Novak, ki je po večini napravila načrt za ta program in tudi dekleta izučila. Hvala in priznanje vsem pevkam in drugim, ki ste sodelovale.

Št. 27, North Braddock, Pa. — Štorklja se je začela oglašati po naši podružnici. Meseca maja je dobila Mrs. Remus krepkega fanta, Mrs. Dinda pa zelo hčerko. Naša podružnica je darovala vsaki po pet dolarjev. Mladima materama častitamo.

Členice članice, zadnji mesec ste me pa res iznenadile, ker Vas je prišlo toliko na sejo. Kako lepo bi bilo, ko bi se vse navadile na to, da bi redno obiskovale seje. Čim več nas pride skupaj, več korajže imamo in več lahko ukrenemo. Tudi bo treba malo bolj agitirati za nove članice drugače bomo zaostale za drugimi podružnicami, ki hitijo naprej. Tudi Vas opozarjam na to, da bi mi vse redno plačevale mesečni asesment; saj je zadosti majhen. Same veste da moram vsak mesec redno pošiljati asesment na gl. urad. Če katera res ne bi mogla plačati, naj pride vsaj naznanit, da je ne bom suspendirala ali črtala. Prosim tudi članice, naj se še katera oglosi v listu Zarja. Le primate s korajžo za svinčnik in začnite pisati. Začeti je res težko, pa kakor hitro enkrat začnete, bo šlo kar samo od sebe. Lep pozdrav vsej SZZ. — Ursula Pierce, tajnica.

Št. 36, McKinley, Minn. — Miss Rose Stark, naša najmlajša sosestra, je dokončala High School; ravno tako sin naše predsednice Mrs. Anne Ahlin, Chester. Častitam obema in jima želim, da bi se še za naprej dobro učila; kakor slišim mislita iti na Eveleth College.

Prosim vse članice naše podružnice, da se udeležite seje 2. julija in prinesete po 75 centov seboj. Pobirala bom mesečni asesment in enkratni letni prispevek. Vse veste, da je Zarja vredna tega denarja in da se to pobira samo enkrat na leto. Opozarjam Vas pa, da ne bo potem katera rekla, da ni ničesar vedela o tem. Tudi ne morem nobene zakladati. Morda si katera misli: Bo že tajnica zame plačala. Takih je lahko dvajset, — toda, ali veste, da imam denar? Po 75c za vsako bo že zneslo precej. Zato Vas prosim, pridite vse na sejo sedaj, pa mi boste prihranile veliko dela. (Jako dobro pismo, — vendar med tem so gl. odbornice o-lajšale oz. znižale letni prispevek za to leto. Prečitajte uradno poročilo gl. tajnice! — Op. uredn.) — Pozdravljam vse članice SZZ. — Johanna Steblay, tajnica.

Št. 41, Collinwood, Ohio. — Naznanjam Vam, drage sestre, da sem sprejela tajništvo naše podružnice. Želim Vam sporočiti, da lahko plačate asesment tudi na mojem domu, vsak čas, kadar katera more, in to vsaj do 20. v mesecu, — ali pa pri naši blagajničarki Mrs. Margaret Poznič, 16001 Trafalgar Ave. Najbolj me bo pa veselilo, ako pridete na sejo, ki se vrši vsak prvi četrtek v mesecu v Turkovi dvorani na 16011 Waterloo Road. — Drage sestre, prosim, spolnite svojo dolžnost, ker zakladati meni ni mogoče. — S pozdravom. — Mary Rogel, tajnica, 16105 Trafalgar Ave.

* * *

14. junija smo obhajale obletnico svoje podružnice. Priredile smo zabavni večer in smo se prav lepo zabavale; upam, da lahko isto potrdijo o sebi vsi naši prijatelji, ki so se zabave udeležili. Radodarne članice so podarile vse najboljše: potice, krofe, keke in pijačo. Ni čudno, da naša podružnica tako napreduje, ker imamo tako dobre članice. Najlepšo zahvalo gotovo zasluži sestra Rogel, naša sedanja tajnica, ki je lastnoročno izdelala okenske zavese; te so prinesle okrog \$50 v našo blagajno. Zatoraj v imenu podružnice kličem: Vsem skupaj Bog plačaj! — Sestrski pozdrav. — Marion P.

Št. 42, Maple Heights, Ohio. — Dne 30. maja je preteklo eno leto, odkar je bila ustanovljena naša podružnica. Na dan obletnice smo priredile plesni večer. Ker je bila prej naša blagajna suha kakor Saharska puščava, je na predlog naše blagajničarke Mrs. Hribar vsaka članica prinesla "nekaj", kar se je dalo spraviti v denar. Vse kar se je dobilo, je bilo čisti dobiček. Tistega "nekaj" se je toliko nabralo, da smo imele nazadnje prav lep uspeh. Naj se na tem mestu zahvalim vsem članicam, ki so kaj darovale, kakor tudi vsem drugim, ki so nam na en ali drug način pripomogli do tako le-

pega večera. Zbralo se je res precej naših prijateljev; nikoli bi si ne bile mislile, da jih imamo toliko. Hvala Mr. in Mrs. Lepnos, ki sta vlekla iz harmonike take poskočnice, da bi bili kmalu še stolišli okoli. Mr. Louis Lepnos moram častitati, ker se je brez vsake šole naučil tako dobro igrati. Hvala pa tudi Mr. Kastelic; — kadar se je Louis utrudil, je pa on vzel harmoniko v roke in nam delal kratek čas. Nadalje lepa hvala Mr. Hribar, ker nam je dal zastoj svoje prostore na razpolago. Tudi Mr. Lepnos Sr. nam je veliko pomagal. Hvala, Lojze, — na še drugič!

Naša naselbina res ne šteje veliko slovenskih družin, vendar pa jih šteje toliko, da bi naša podružnica imela lahko vsaj 50 članic. Žene in dekleta maplehajške, pristopite k nam, saj Vas nič nazaj ne drži. Večja ko bo naša armada, bolj uspešno bomo lahko delovale. Pokažimo se vendar, da ne bodo drugod mislili, da pri nas spimo. Sedaj bo že prepozno, da bi mogle misliti na nagrado, lahko pa še razmeroma veliko storimo. Sama obljubljam, da bom za prihodnji mesec poslala par novih članic. Tudi naša blagajničarka Mrs. Hribar je sklenila, da prej ne odneha, dokler ne bodo vse žene in dekleta iz Maple Heights pod okriljem SŽZ. št. 42. Tistih 25c na mesec si bo že vsaka odtrgala. Saj je samo Zarja vredna toliko. Koliko je notri podučnega berila! Pri tej priliki častitam naši gl. tajnici in urednici Mrs. Račič, ki naš list tako spretno urejuje. Le še tako naprej! — Pozdravljam vse zavedne Slo-

venke po širni Ameriki. — Theresa Glavič, tajnica.

Št. 43, Milwaukee, Wis. — Predno poročam kaj drugega, naj se prisrčno zahvalim članicam, ki ste prispevale za krasno ročno torbico, katero ste mi podarile na seji za god. Bila sem tako presenečena, da nisem mogla najti primer- nih besed v zahvalo. Lepa hvala tudi sestri J. Tominšek za “safety box” in kar je bilo notri.

4. junija je poteklo eno leto, odkar je Mrs. Barbara Kramer ustanovila našo podružnico s trinajstimi članicami. Danes šteje naša podružnica 56 članic; na seji 1. junija je bilo sprejetih 11 kandidatinj. Za obletnico so nekatere članice prinesle okusnih stvari, da smo imele po seji izvrstno malico. Hvala jim! Imen ne bom naštevala, ker bi prav lahko katero pozabila. Enako hvala tistim, ki so preskrbele rujno newyorško kapljico.

Meseca julija bo naša blagajničarka Mrs. Josephine Tominšek s svojim soprogom odpotovala v staro domovino, kjer bodo njeni starši obhajali zlato poroko. V imenu podružnice kličem obema: Srečno pot, veliko veselja pri ljubljenih starših, in srečen povratek med svojo družino in med nas! Staršem pa želim, da bi dočakali še dijamentne poroke. Želim tudi, da bi bila “safety box”, ki mi jo je Mrs. Tominšek podarila, polna denarja, kadar se ona vrne iz stare domovine. Še enkrat, lepa hvala! — Pozdrav vsem Slovenkam! — A. Velkovrh, tajnica.

Št. 45, Portland, Oregon. — Naznam članicam naše podružnice, da se vr-

še naše redne seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne v St. Patrick Hall. Prosim, da prihajate vse pravočasno in ne bo treba nobene čakati.

Sporočam tudi, da smo izpopolnile naš odbor. Za pomožno tajnico je bila izbrana Mary Sersly, v nadzorni odbor pa Justina Misetič in Anna Popp.

Sklenile smo, da priredimo piknik tretjo nedeljo v juniju. — Prejmite moj pozdrav! — Mary Golik, tajnica.

Št. 46, St. Louis, Missouri. — Tukaj je še ena, ki je 25 let v Ameriki!

Z velikim zanimanjem sem prečitala spis naše glavne predsednice Mrs. Marie Priland. Vse je prav dobro napisala, le eno stvar je prezrla: kako se nam je godilo v Havre, ko smo morale cel teden čakati na drugo ladjo. Če bi popisala, kaj smo samo tisti teden delali, bi bilo zadosti za eno celo Zarjo. Ko mislim na tiste lneve, moram nehote vzklkniti: “Kajne, Marie, da je bilo lušno, ko smo bili “ledik in frej?” — Naj bo zadosti o tem za danes.

Naznanjam našim članicam, da bomo obhajale prvo obletnico odkar obstoja naša podružnica. Tako je bilo sklenjeno na zadnji seji. Pridite vse. Kaj bomo imele, pa danes ne povem. To pa lahko rečem, da bo vsako “grivalo”, katere ne bo zmanj, ker bo vsega dovolj, in to brezplačno. Naša predsednica in jaz sva prevzeli nalogo, da vse preskrbiva. Prošene ste, da pripeljete kolikor morete novih članic. — Josephine Speck, blagajničarka.

Gospodinjstvo

Recepti podružnice št. 1.

Na zadnji seji smo imele zopet dva okusna recepta. Mrs. Starc nam je prinesla nekaj prav novega, oziroma takega, kar nismo še pokusile. Bilo je to pečivo takozvano “Cousin Jack Pastry”. To pečivo je neki v navadi po Minnesoti in severnem Michiganu. Napravi se tako: Testo naredi kot za paje. Razvaljaj natančno kot za štruklje. Testo razreži na šest inčev dolge in ravno tako široke plasti. Te zrezke potem namaži s sledečim nadevom: Vzemi krompirja in korenja, ga olup in zreži na drobne kosce. Prideni še malo zrezane čebule in popra ter soli. Goveje in svinjsko meso na drobno zreži in vse skupaj zmešaj ter podeljvi po testu. Nato testo lepo zavij

kot pri štrukljih ter lepo podeljvi v pomazano kastrolo. V vsak štrukel na vrhu napravi luknjico v katero deni masti ali pa surovega masla. Peči v zmerno vroči peči, kako vro. Ta jed je najboljša še gorka.

Mrs. Josephine Kovačič, nam je prinesla jako okusen kek. Ker je recept tako lepo v angleščini spisala, naj bo tako tudi priobčen.

Calumet Cake with Boiled Frosting

¾ Cups Butter + 3/8
1 ¼ Cups Sugar + 1/8
2 ½ level tsp. Cal. Bak. Pd. + 1/4
1-6 level tsp. Salt - 1/4
2 ½ Cups Sifted Flour + 1/4
¾ Cups Milk + 3/8
4 Eggs. + 2 eggs

Cream butter, add sugar, then add well beaten egg yolks. Mix and sift dry ingredients and add alternately with milk to first mixture. One-half teaspoon of vanilla may be added. Fold in beaten egg whites. Pour in greased pan and bake in a moderate oven 350 F. one hour. Have the oven to 350 F. before putting in cake.

Boiled Frosting

2 Cups Sugar —
¾ Cup Water
Stiffly beaten whites of 2 Eggs
Lemon or Vanilla flavor.

Boil sugar and water without stirring until it threads. Then gradually pour it into beaten egg whites, beating rapidly until cool. Spread this on the cake and sprinkle with cocoanut.

NOVA PODRUŽNICA S.Ž.Z.

Pravkar smo prejeli vest, da je bila 17. junija ustanovljena nova podružnica SŽZ. v Garfields Heights, Ohio. Nosila bo številko 47. Organizatorica te nove podružnice, Mrs. Helen Tomažič, je bila izvoljena za tajnico. Podrobnosti bodo objavljene prihodnjic.

An Appeal to Young Members of S.L.U.

The campaign for new membership was concluded with the last day of June. We could not check up how many of the "younger set" were active in getting new members. Here and there the secretary sent in the monthly report with a proud remark: "This young lady brought in so and so many new members this month." I remember that this was the case with Miss Josephine Sternad of branch No. 14, Cleveland, Ohio. (She is married now; her name has been changed to Mrs. Turk. — Our congratulations.)

The "official" campaign for membership lasts so and so many months of every year. However, there is another campaign, — let us call it the unofficial campaign; this one lasts all the time. — You guessed it, girls, I wish you would take an active part in the latter campaign, since the former one is finished for this year. You can never tell me you have no girl friends. If you enjoy the SLU., why not tell your friends about it.

As you know, it is one of the aims of the SLU. to organize various clubs among the membership of its branches. These clubs may be sewing, sport, dramatic, glee, instrumental or any other kind of clubs, as long as they foster some worthy purpose. Here and there such clubs are already in existence. The SLU. thinks so much of this part of its purpose, that a special supreme officer has been elected in charge of all our educational clubs. She will gladly assist you in starting new clubs and give you all the particulars you may wish to know.

I shall never be able to figure out why most of our girls find it such a hard and strenuous task, to take the fountain pen and write a few lines for "Maidens Realm", a suggestion for a new name, at least. Wait, we received two original suggestions this month, one is "Voice of the Lillies", the other one "Good News". What is your suggestion? I have promised a small prize for the best name. The two previously proposed names were "Koffee Klatch" and "Busy Bee Corner". The idea is, to figure out a good name that will suit American Slovene young ladies and married ladies as well.

Nevertheless, the last six numbers of Zarja proved that our young members are beginning to take interest not only in reading the English section, but being contributors also. "Every beginning is difficult", says the Slovene proverb. Those contributing to our section now, will be some day called pioneers. I am extending my sincere thanks to them all. May they grow in number steadily.

The girls can keep us informed about news and activities of their respective branches or their clubs. When some of our young members are interested in other organizations, such as B.V.M. Sodality, Girl Scouts etc., we shall be glad to give them space in Zarja. It all goes with the program of the SLU., which is not only a provision of certain financial support to its members, but, primarily, promoting of general education, culture, sportsmanship, appreciation of our nationality, good citizenship, loyalty, sociability, activity, progress, life.

Many high school graduates, nurses, stenographers, bank clerks and all kinds of other office workers are members of SLU. Naturally they read extensively, they are capable of thinking for themselves, they can handle the pen and the typewriter. With comparatively small effort they can make this page, or more of them, a feature to be looked forward to every month. This does not mean that otherwise employed members, home girls and housewives are not equally invited. Do not hesitate, girls. Don't let the hot summer months make you postpone your contributions for the cold winter season.

Miss Josephine C. Pluth, from the San Francisco, Cal. branch, submitted two additional poems. Well, Josephine, you certainly are one of our "pioneers". I hope to hear soon from others. I also hope that every one of our young members will keep these three things in mind: **Bring her friends to the SLU., be active in starting one or several of the before-mentioned clubs in her vicinity and, finally, write something interesting for this page, something, everyone will be glad to read.**

Josephine Racic.

THE WORLD'S SONG

I

Do you know the four words,
That the whole world sings
From the very small birds
To the largest things!
Do you care to hear them?
I think that you do;
Then I shall repeat 'em,
"I love only you."

Chorus:

Did you hear the crickets
Sing them in the night,
Or perhaps the blackbirds
In the fields so bright?
Did you hear the treetops
Whisper soft and low,
"I love only you?" Dear,
Surely you must know.

II.

Go into the city.
Just go anywhere.
Hear them from the witty,
The rich, the poor, the fair.
I went once to Egypt,
Picadilli Square;
Ev'ry land that I hit
Heard the same words there.
Josephine C. Pluth.

MY LOVE SHALL DIE AGAIN

My love for you has been in vain,
For you did never know,
But it shall surely die again
Just as it e'er did grow.
Ah, you shall never know the pain
That gnawed at my heart so
Until my very hope was slain
That once was all aglow.
But I shall go on loving you
Just as I have before,
Until the pain has eaten through,
And then 'twill be no more —
My love for you has been in vain,
But it shall die again.
Josephine C. Pluth.

Smiles

selected by
Eleanor Novak

The members of the prize committee called on Jones and ceremoniously presented him with a medal and a check for one hundred dollars.

"This," they told him, beaming, "is the prize for the endurance driving contest held last week." "And the truth is," Jones confided to a friend, "that I didn't enter the contest. I was hunting a place to park."

The eye of Elsie was attracted by the sparkle of dew at early morning.

"Mama," she exclaimed, "it's hotter than I thought it was. Look here: The grass is all covered with perspiration."

"What! Do you mean to tell me that that insignificant little cur is a police dog!"

"Yes, he doesn't look it but, that's because he's in the secret service."

Customer in drug store: "Are you a doctor?"

Soda fountain clerk: "No madam, I'm a fizzician."

BE A BOOSTER
OF THE S. L. U.

FINANČNO POROČILO S.Ž.Z. ZA MESEC MAJ 1931.

Št.	Podružnica	Mesečnina	Pristopnina	Doklada	Knjige	Charter etc.	Zarja	Skupaj	Št. članic
1.	Sheboygan, Wis.	\$ 16.95	\$ 5.25	—	—	\$8.00	\$11.30	\$41.50	113
2.	Chicago, Ill.	8.70	—	—	—	—	5.80	14.50	56
3.	Pueblo, Colo.	19.20	3.00	—	—	—	12.80	35.00	128
4.	Oregon City, Ore.	4.50	—	—	—	—	3.00	7.50	30
5.	Indianapolis, Ind.	6.00	—	—	—	—	4.00	10.00	40
6.	Barberton, Ohio	10.35	—	—	—	—	6.90	17.25	69
7.	Forest City, Pa.	7.35	6.00	—	—	—	4.90	18.25	49
8.	Steelton, Pa.	7.35	3.00	—	—	—	4.90	15.25	49
9.	Detroit, Michigan	8.55	—	—	—	1.00	5.70	15.25	57
10.	Cleveland, Ohio	65.55	6.00	—	—	—	43.70	115.25	437
11.	Eveleth, Minnesota	12.00	1.00	—	—	—	8.00	21.00	80
12.	Milwaukee, Wisconsin	17.10	8.25	—	—	.20	11.40	36.95	114
13.	San Francisco, Calif.	10.50	—	—	—	—	7.00	17.50	70
14.	Nottingham, Ohio	35.55	2.25	—	—	—	23.70	61.50	237
15.	Newburg, Ohio	15.90	.75	—	—	—	10.60	27.25	106
16.	So. Chicago, Illinois	8.70	—	—	—	—	5.80	14.50	58
17.	West Allis, Wis.	5.40	—	—	—	—	3.60	9.00	36
18.	Cleveland, Ohio	6.30	3.75	—	—	—	4.20	14.25	41
19.	Eveleth, Minn.	34.20	10.50	—	—	8.00	22.80	75.50	227
20.	Joliet, Illinois	33.60	—	—	—	.25	22.40	56.25	224
21.	Cleveland, Ohio	7.80	—	—	—	—	5.20	13.00	52
22.	Bradley, Illinois	3.15	—	—	—	—	2.10	5.25	21
23.	Ely, Minnesota	14.10	—	—	—	—	9.40	23.50	91
24.	La Salle, Illinois	6.60	—	—	—	—	4.40	11.00	44
25.	Cleveland, Ohio	69.75	15.00	—	—	—	46.50	131.25	465
26.	Pittsburgh, Pa.	16.80	—	.50	—	8.00	11.20	36.50	112
27.	North Braddock, Pa.	7.20	2.25	—	—	—	4.80	14.25	48
28.	Calumet, Michigan	11.25	.75	—	—	1.00	7.50	20.50	74
29.	Broundale, Pa.	3.00	—	—	—	—	2.00	5.00	20
30.	Aurora, Illinois	2.55	—	—	—	—	1.70	4.25	17
31.	Gilbert, Minn.	6.30	—	—	—	—	4.20	10.50	42
32.	Euclid, Ohio	12.75	1.50	—	—	—	8.50	22.75	85
33.	New Duluth, Minn.	3.45	—	—	—	—	2.30	5.75	23
34.	Soudan, Minn.	3.75	—	—	—	—	2.50	6.25	25
35.	Aurora, Minn.	2.10	—	—	—	—	1.40	3.50	15
36.	McKinley, Minn.	6.75	—	—	—	—	4.50	11.25	45
37.	Greaney, Minn.	2.85	—	—	—	—	1.90	4.75	19
38.	Chisholm, Minn.	15.30	2.25	—	—	—	10.20	27.75	102
39.	Biwabik, Minn.	3.60	—	—	—	—	2.40	6.00	24
40.	Lorain, Ohio	2.70	—	—	—	—	1.80	4.50	16
41.	Cleveland, Ohio	15.45	—	—	—	—	10.30	25.75	103
42.	Maple Heights, Ohio	2.40	—	—	—	—	1.60	4.00	16
43.	Milwaukee, Wis. (Bay View)	7.35	11.25	—	—	—	4.90	23.50	45
44.	Valley, Wash.	1.05	—	—	.90	—	.70	2.65	7
45.	Portland, Oregon	3.00	.75	—	—	3.25	2.00	9.00	20
46.	St. Louis, Missouri	3.75	—	—	—	—	2.50	6.25	25

SKUPAJ..... \$568.50 \$83.50 \$.50 \$.90 \$29.70 \$379.00 \$1062.10 3777

Naročnina na Zarjo, 1 ne-članica..... 2.00

Skupni dohodki v maju\$1064.10

Stroški:

Podr. št. 23, za umrlo Mary Agnich (rojena l. 1897, pristopila l. 1928, umrla 17. maja 1931)	\$100.00
Podr. št. 14, za umrlo Agnes Gregorc (rojena l. 1885, pristopila l. 1928, umrla 4. maja 1931)	100.00
Podr. št. 32, za umrlo Frances Kern (rojena l. 1886, pristopila 29. avg. 1929, umrla 14. maja 1931)	50.00
Edinost Publishing Co., majeva številka Zarje	206.65
Edinost Publishing Co., obširna poprava adresarja v maju.....	23.10
Edinost Publishing Co., 2000 izkaznic (v dveh barvah)	17.50
Edinost Publishing Co., črtan uradni pisemski papir za podružnice	7.75
American Home Publishing Co., 2000 prošenj za sprejem	14.75
Uradna soba, za maj	10.00
Poštna znamke za pošiljanje zavojev in Zarje	10.90
Deposit na poštнем uradu, za junij	10.00
Razpošiljava majeve Zarje (delo)	17.00
Pisarniške potrebščine	1.59
Plača za mesec maj: Duhovni nadzornik	10.00
Gl. predsednica	25.00
Gl. tajnica in urednica-upravnica	100.00

SKUPAJ \$704.24

Balanca 30. aprila 1931\$18,599.22
Dohodki v maju 1,064.10

Skupni dohodki 31. maja 1931\$19,663.32
Skupni stroški 31. maja 1931 704.24

Preostanek v blagajni 31. maja 1931\$18,959.08

Josephine Račič, gl. tajnica.

PREGLED KAMPANJE DO 1. JUNIJA.

Št. Podružnica	Štev. novih članice, ki jih je pridobila	Ime članice	Št. Podružnica	Štev. novih članice, ki jih je pridobila	Ime članice
1. Sheboygan, Wis.	1	Cecilia Casel	16	Angela Debevec	
	3	Mary Krainc	1	Mary Ellersich	
	1	Mary Markeltz	1	Josephine Frontar	
	3	Marie Prislant	1	Gertrude Intihar	
	1	Johanna Zakrajsek	9	Frances Kaučič	
2. Chicago, Ill.	5	Josephine Racic	3	Gabriela Masel	
3. Pueblo, Colo.	2	Frances Glac	6	Antonia Nemgar	
	2	Margaret Kozjan	1	Theresa Urbiha	
	2	Margaret Mehle	1	Mary Virant	
	3	Mary Papes	20. Joliet, Ill.	2	Josephine Erjavec
4. Oregon City, Ore.	—		21. West Park, Ohio	1	Cecilia Brodnik
5. Indianapolis, Ind.	—			1	Helen Less
6. Barberton, Ohio	4	Frances Osaben		3	Agnes Zakrajsek
7. Forest City, Pa.	1	Fannje Coz		1	Theresa Zupancic
	1	Ivana Gacnik	22. Bradley, Ill.	—	
	4	Anna Kamin	23. Ely, Minn.	4	Josephine Bolka
	2	Pauline Osolin		1	Ursula Golob
8. Steelton, Pa.	11	Dorothea Dermes		1	Mary Logar
	2	Mary Tezak		1	Mary Otrin
9. Detroit, Mich.	1	Katherine Kauchich		1	Sophie Petric
10. Collinwood, Ohio	3	Anna Baraga		1	Mary Sasek
	2	Stefania Koncilja		1	Frances Skala
	1	Helen Laurich		3	Frances Varoga
	1	Louise Milavec	24. La Salle, Ill.	—	
	1	Mary Intihar	25. Cleveland, Ohio	1	Mimmie Augustine
	1	Jera Pizmoht		2	Julia Bokar
	2	Mary Sluga		1	Frances Brancel
	1	Rose Urbancic		5	Julia Brezovar
	11	Mary Urbas		1	Jennie Brodnik
11. Eveleth, Minn.	1	Mrs. Kuzma		1	Mary Cimperman
	1	Mary Oberstar		1	Frances Droblich
	25	Jennie Ozanich		1	Elisabeth Gabrenja
	1	Josephine Zoretich		2	Anna Grajs
	1	Anna Skriner		1	Josephine Kolenc
12. Milwaukee, Wis.	2	Gabriela Benko		1	Mary Kranjc
	4	Mary Bevsek		2	Angela Krizman
	1	Mary Glavan		1	Anna Lauric
	2	Anna Kraus		1	Mary Lautizar
	1	Josephine Martincic		4	Jennie Luzar
	1	Jera Pintar		2	Jennie Melle
	1	Anna Prelaznik		1	Mary Mihevc
	3	Josephine Pung		2	Mary Mohar
	1	Margaret Ritonja		2	Mary Mozina
	8	Mrs. Mary Schimenz		20	Mary Otonicar
	4	Louise Senica		1	Josephine Paik
	1	Gertrud Tratnik		3	Frances Ponikvar
	2	Katherine Tratnik		3	Rose Posega
	1	Josephine Turk		2	Lucille Skerbec
	1	Frances Zuzek		1	Dorothy Sternisa
13. San Francisco, Cal.	1	Mary Junke		2	Rose Turk
	1	Mary Sterk		3	Jennie Tutin
14. Nottingham, Ohio	2	Mary Darovec		2	Ursula Zobec
	2	Cecilia Merkun		2	Rose Zupancic
	1	Theresa Skur	26. Pittsburgh, Pa.	4	Mary Besal
	5	Josephine Sternad Jr.		1	Christine Mihelcic
15. Newburg, Ohio	3	Caroline Hocevar	27. No. Braddock, Pa.	3	Ursula Pierce
	2	Josephine Hocevar	28. Calumet, Mich.	3	Mary Kocjan
16. So. Chicago, Ill.	—			1	Anna Stanfel
17. West Allis, Wis.	1	Rose Moze	29. Broundale, Pa.	—	
	2	Frances Imperl	30. Aurora, Ill.	—	
	1	Frances Zagar	31. Gilbert Minn.	—	
18. Collinwood, Ohio	1	Mary Perusek	32. Euclid, Ohio	1	Josephine Femec
	3	Jennie Sodja		2	Jennie A. Kepic
	1	Anna Somrak		1	Anna Mozich
	2	Mary Strazisar		1	Frances Zajc
19. Eveleth, Minn.	14	Johanna Ahlin	33. New Duluth, Minn.	—	
	3	Mary Brinc	34. Soudan, Minn.	—	
	1	Theresa Bar	35. Aurora, Minn.	1	Katie Kostelich
				4	Mary Smolich

37. Greaney, Minn.	—
38. Chisholm, Minn.	1 Mary Korbar 1 Anna Ruparcich 1 Jennie Ruparsic 3 Annie Trdan
39. Biwabik, Minn.	1 Frances Sherek Sr. 1 Mary Strukel
40. Lorain, Ohio	—
41. Cleveland, Ohio	1 Mary Jakse 14 Mary Lusin 2 Marion Penko 1 Mary Perpar 20 Margaret Poznich 1 Jennie Zajc
42. Maple Heights, O.	1 Pauline Hribar
43. Milwaukee (B. V., Wis.	1 Marie Revc 5 Antonia Chertweznik 2 Marie Gorišek 1 Frances Kollentz 1 Angela Laurich 2 Christine Rebernisek 1 Frances Stibler

2 Josephine Tominsek	
4 Anna Troger	
1 Cecilia Wachetz	
5 Helen Zunter	
44. Valley, Wash.	—
45. Portland, Ore.	2 Anna Sugura 1 Margaret Swalko
46. St. Louis, Mo.	2 Theresa Gabrian 1 Josephine Speck 1 Mary Staker Sr. 1 Mrs. K. Tratnik

Število novih vsak posamezni mesec kampanje:	februar.....78
	marec111
	april106
	maj115

SKUPAJ410

KAJ NEKI NAM PRINESE JUNIJ?

Josephine Račič.

Trije rodovi

DOGODKI IZ NEKDANJIH DNI

Spisal Engelbert Gangl

(Dalje.)

Zaradi njega mora ostati tu, a tudi zaradi njega mora zastaviti vse sile, da se otme iz te ječe, da si v drugem ozračju vzgoji otroka tako, da mu ne bo potekalo življenje v osamelosti, nego da mu bo bodočnost vesela in srečna.

Ko se je Zavinščakova hiša sprijateljila s Preličem, sta obšli Lenko tisto nezadovoljstvo, tista čudna tesnoba, ki sta ji spremljali njen prihod v te kraje. Ni ji ostalo tuje Preličevo razbrzdano ponočevanje in popivanje, a občevala je vendar z njim, ker se je dalo z Ilijem vsaj razgovarjati in ker je ob njegovem pripovedovanju sanjala o lepi svobodi, ki osrečuje ljudi onkraj morja. Z možem se ni mogla meniti tako. On je govoril le o svojih kupčijah in obžaloval je, da ima premalo znanja, da so ga premalo izšolali, da mu manjka kupčijske spretnosti na vseh koncih in krajih, da mu je zategadelj nemogoče razviti kupčije tako, kakor bi jo sicer lahko.

Preličevi obiski so zdramili tudi staro mater iz osamelosti. Skrbno je pazila na njegove prihode in odhode. Vedno gorečnejša je bila molitev pred oltarčkom v kotu. Iskreno je dvigala roke h kipu Matere božje, proseč njenega varstva. Naj razpne svete svoje roke, da očuva dom nesreče in sramote.

Vedno se je pripravljala, da opozori sina, naj pazi na ženo. A bala se je viharja, zato je iskala pomoči in utehe v molitvi.

V tem so prišle druge skrbi.

Frice je moral v šolo.

Sosedni otroci niso marali zanj. Bil jim je pregosposki po imenu in po obleki. Kamenje so metali za njim, kadar se je prikazal na cesto in kadar ni bilo očeta doma. Vedeli so, da tedaj ni matere na izpregled, ker je Ilija v hiši. Zato so dražili dečka, ki je iskal zavetja pri stari materi. Učila ga je moliti, pred oltarčkom sta skupno dvigala roke h kipu Matere božje. Friletu so molila usta, a starki je molilo tudi srce.

Vsa vas si je šepetala o Iliji in o Lenki.

“Eh, če se radujejo tam, zakaj se ne bi tudi mi!”

In tako je imel Ilija družbe, veselja in uživanja željne, vedno dovolj, kadar tudi ni bil v Zavinščakovem domu.

“Zavinščak nas stiska in nam z obrestmi odira kožo s telesa. Zato se mu godi prav, da mu hodi Ilija v hišo. Pa če se radujejo tam, kjer so gosposki, zakaj se ne bi tudi mi, ki smo kmetiški!”

Od Zavinščakove hiše se je širil hlad; nihče se ni rad obrnil tja.

XV.

Na kupčijskih potovanjih je izprevidel Jože Zavinščak, koliko je vredna šola. Zato je sklenil, naj se mu sin izšola, da ne bo pozneje žal očetu in sinu v škodo. Imel je v Zagrebu prijatelja, ki mu je rekel, da mu rad vzame dečka na stanovanje in hrano.

Frice je torej moral v Zagreb.

In zdaj je bilo še bolj samotno, še dražji so bili Lenki Ilijini obiski, kadar je odšel Jože z doma.

A stari materi je bilo tega dovolj. Ojunačila se je in poklicala Jožeta pred se.

"Nič ne bodi hud, Jože, da ti povem resnico," je začela mati.

"Kakšno resnico?" je vprašal sin.

"Povem ti naravnost, da ne bo dolgih besedi." Prenehala je; ni vedela, kako bi rekla, da bi ga preveč ne zadelo.

"Le govorite, mati! Nič se ne bojte!"

Videl je Jože materine dobre oči. Prijetna toplota ga je obšla, ko so ga gledale tako ljubeče in dobrohotno.

"Glej," je začela mati, "nič mi ne ugaja, da hodi tisti Američan k nam. Vedno tiči tu, in ljudje se zgledujejo in kažejo s prsti za Lenko."

Jože je pobledel. Roke so se mu skrčile in so padle materi na rame, da bi se skoro sesedla.

"Kaj pravite, mati?" je izpregovoril z glasom, ki je izražal bojazen in srd.

"Saj ne rečem nič hudega," je dejala mati mirno. Roko je dvignila in ga gladila po licu. "Nič hudega nisem hotela reči, a le opozarjam te na to, kar vidi jo vsi ljudje. Reci Iliji, da nima več vstopa v tvojo hišo, in potem bo zopet mir in red. Toliko sem že molila k Materi božji, da sem trdno preverjena o njeni pomoči, samo če pokažeš Iliji vrata!"

"Moja dobra mati!" je rekel Jože, "vaše življenje je samo ena velika skrb! Da ne bo vaša molitev zaman, pokažem Iliji vrata in napravim v hiši mir in red."

"A Lenki ne stori žalega! Saj veš, kaj pričakuje. Vsaka stvar se da urediti mirno in izlepa, samo da ni hrupa in nesreče."

"Moja dobra mati," je zopet dejal Jože, "saj vidite, kako sem miren. In tak ostanem. Tako lepo in gladko se vse izteče, da ne bo ni hrupa ni nesreče, samo vaša prošnja bodi uslišana."

"Daj mi roko, da ne boš nasilen!"

Dal sem vam besedo, dam vam tudi roko!"

In Jože je odšel k ženi. Ta je sedela za mizo. Sklonjena je bila nad šivanjem. Ni dvignila glave, ko je vstopil mož. Sedel ji je nasproti, a Lenka je ubadala nit.

"Kje so tvoje misli, Lenka?" jo je vprašal mož. Nemirno se je premaknil na stolu. Nagnil se je proti nji, ker ji je hotel pogledati v oči.

"Lenka," jo je poklical z močnejšim glasom, "kje so tvoje misli?"

Lenka je dvignila glavo, kakor bi se zbudila iz sanj.

"Moje misli? Moje misli so v Zagrebu pri Fricetu."

"In nikjer drugod?" je vprašal Jože in vstal s stola.

Tudi Lenka je vstala. Pogledala mu je v obraz in videla je njegove oči, ki so gorele in hrepenele po odgovoru.

"Kaj hočeš s tem vprašanjem?" je rekla.

"Odgovora hočem. resnise!" je odvrnil mož in stopil tik nje. Prijel jo je za roko. "Povej, saj ti ne storim ničesar. Kaj ima Ilija vedno pri tebi?"

Lenki so se dvigale prsi. Mirno so ga gledale oči. Začutil je Jože, kako se ji je potresla roka, a takoj je zopet mirno počivala v njegovi. Nekaj ji je šinilo po licu, potem se ji je zazibal ob ustnih bojesten nasmeh.

"Ha, kaj ima Ilija pri meni? Zapri mu pot do mene, in ne bo ga več."

"A čul sem, da govore ljudje in se zgledujejo."

"Ilija govori o lepih krajih, o svobodi in tujih ljudeh. Kaj govore ljudje, tega ne vem, a kako je meni tu, to veš. Povedala sem ti pred očetovo smrtjo. Sam boš pa vedel, kaj ti je storiti, da očuvaš čast svoje žene!"

Govorila je s takim poudarkom, da se je pomirilo moževo razburjenje, ki ga je prikrival s samo silo.

"Dobro!" zavzdignil je prst, "odslej nima Ilija več odprtih vrat v mojo hišo! In tako upam, da ne bo zdaj več slišati nikakršnih govoric."

Lenka je legla spat. Bila je razburjena, da ji ni mogel sen stisniti oči. Zavedala se je svoje krivde. Nič ni sicer storila takega, kar bi bilo vredno odločne obsodbe, a storila je vendar toliko, da je provzročila govorice in da je zbudila v možu sumnjo. Takoj na to jo je obšel gnus do Ilije in do sebe same. Dobro ve, kakšen je ta Američan, ve, zakaj ji je govoril tiste razvnamajoče besede o volji in svobodi, zakaj se je tolikokrat primikal s stolom k nji, da se je le dotaknil njene roke — in ona je vse to prenašala s tihim sicer, a vendar zavednim zadovoljstvom, in njene misli so krenile s čiste, bele ceste. In zdelo se ji je, da je grešila s srcem, da je grda in vredna obsodbe. In tja, koder je v njenem srcu spalo tajno, tleče hrepenenje po osvobojenju, se je zaril črv kesanja, in oči so ji prečule noč v solzah.

Vstala je bleda in objokana, a čutila se je slabo in onemoglo. Bolelo jo je v križu, da ni mogla stati na nogah, ampak morala je zopet leči v posteljo.

Jože je odšel v drugo sobo in je pregledoval pisma. Kmalu potem so se odprla vrata, in Lenka je začula Ilijin glas: "Dobro jutro, Jože!"

Lenka je vztrepotala po vsem telesu. Vzravnila se je v postelji, da bi jasnejše čula, kako se razgovorita moža.

Na Ilijin pozdrav ni čula odgovora.

Po tem se je zopet oglasil Prelič: "Ali si slabe volje, Jože, da mi ne daš odzdrava za pozdrav?"

Lenka je čula, kako se je premaknil stol, začula je Jožetove korake in slišala je, kako so se odprla vrata. Potem se je oglasil Jože.

“Ilija Prelič,” je dejal glasno in razločno, “tu so vrata, in pri tej priči pojdi iz moje hiše in nikdar več ne prestopi mojega praga!”

“Kaj pomeni to?” je vprašal Ilija.

“Nič ne izprašuj, ampak pojdi izlepa!” je rekel Jože. “Izlepa pojdi!” je ponovil in udaril z ного ob tla.

“Dobro! Grem, a to ti plačam z obrestmi!”

Po teh besedah je slišala Lenka trde korake. Ko so izginile na vežo, so se zaprla vrata, da so zažvenketale šipe v oknih.

Globoko se je oddahnila Lenka. V trenutku ni čutila nobene trudnosti več. Veselo in glasno je zaklicala: “Jože, Jože, pojdi sem! Pridi hitro!”

Vrata so se odprla. Z razprostrtimi rokami ga je pričakovala Lenka. Jože je stekel k nji in se umiril v njenem objemu.

* * *

Ilija Prelič ni vedel od jeze, kaj bi storil. Postal je pred hišo in pljunil na tla. Že je hotel pograbiti kamen, da bi ga treščil v okno. A treba je bilo najprej preudarka. Zato je odšel proti gostilnici. Spotoma je kričal: “Pojdite pit! Pit pojdite, gobe posušene.”

Sedel je za mizo in si podprl glavo. Grizlo ga je od jeze in sramu.

“Mene, svobodnega človeka, meče na cesto! Le čakaj! Hišo ti zapalim, ti nesramni svinjski kupec!”

Prihajali so ljudje, popustili so delo. Prišle so posušene gobe, da se navlečejo vina, da počaste radodarnega Američana.

“Pijte, pijte, sušice žejne! Danes mora vse plavati v vinu! Vina sem! Prinesi ga v škafo, gnila gostilniška počasnost, ti polževa mast!” je kričal Ilija in bil s pestjo ob mizo.

Ljudje so se grohotali in kimali z glavami.

“To znaš pognati leno glisto, da se nekoliko zagibljejo zaspane kosti!”

“Pijte,” je zopet začel kričati Prelič, “če zapijemo sto dolarjev, kaj se mi to pozna!”

Segel je v žep in vrgel pest srebrnega drobiža po mizi, da se je denar raztočil na vse strani. Pivci so planili s klopi in popadali po tleh, da ulove razsipani denar. Kako gladni so planili na srebrno kovino, ki jo je bahaštvo vrglo natla.

Ilija se je dvignil s sedeža.

“Denar nazaj, tatinska jata! Kdor mi kaj izmakne, mu odrežem nos!”

Zopet je stal pred njim kupec denarja. Poželjivo so gledale vanj oči žejnih pivcev.

“To-le poženemo danes po grlu. Če bo premalo, pa še enkrat toliko! Zakaj danes imamo še važnega posla!”

V te zadnje besede ni nihče polagal posebne važnosti, ker se je vsem zdelo, da jim je danes kakor že večkrat posel sama pijača.

Ko je klicalo solnce z neba, da je priplaval nad zemljo poldan, svetel in veličasten, so se že glasile iz zakajene gostilniške sobe neubrane, hrupne popevke. Vmes so se oglašali divji klici, so zvenele čaše, glušeč šum je motil slovesno tihoto, ki je visela ob vročem poldnevu nad vasjo. Po obedu so pritisnile v sobo tudi žene. Vsaka je prisedla k možu in mu pomagala pri prijači. Okrog hiše so vriščali otroci, psi so lajali po cestah in dvoriščih.

Iliji so se izbulile oči. Krvavo je gledal pred se, glava se mu je majala.

“To vam povem, ta-le Zavinščak je lopov!”

“Lopov, lopov!” je kričala družba.

“Dosti sem že videl sveta, dosti malopridnih ljudi, a takega še nikjer, nikjer!” je vpil Prelič. S pestjo je udaril ob mizo, da so izpregledali oni, ki jim je vino že zapiralo oči.

“Takega ni nikjer!” so zahreščali ženski glasovi.

Ilija se je dvignil in se oprijemal mize.

“A zdaj mi povejte, kdo je z mano?” je vprašal z glasom, ki je prevpil ves šumeči govor vinjenega omizja.

“Vsi, vsi, vsi!” je zahrumelo od vseh strani.

“Ta-le Zavinščak vas odira! Ta cigan, ta lopov!”

Udarile so roke po mizi, oglasili so se divji klici: “Oderuh, cigan, lopov!”

“Le pijte, možje! Vina, vina!” je vnel Ilija može in žene. “Pravite, da ste vsi z mano!”

“Vsi, vsi!” se je oglasilo iz vseh grl.

“In potem tudi storite zame, karkoli vam porečem.”

“Vse, kar hočeš, vse, vse!”

S povzdignjenim glasom je govoril Ilija: “Tistemu oderuhu, tistemu ošabnemu Zavinščaku moramo eno zagosti, da mu bo dolgo zvenelo po ušesih. Tako mu zagodemo, da jo bo pomnil do konca dni!”

Eden izmed moških vstane in govori: “Dobro, Ilija! To-le ti povem lahko v imenu vseh: Zavinščaku napravimo muziko, kakršno hočeš in kakršne še ni slišal! Ali naj grem domov po harmoniko?”

“Ne bomo mu godli s harmoniko. Zavinščaku zagodemo s kamenjem, čeprav pobijemo gadjo zalego. Zasluženje bomo imeli pri Bogu in pri ljudem!”

Ko so začuli ljudje, da pojdejo s kamenjem nad Zavinščaka, se jih je polastila divja strast. Roke so se stiskale v pesti, bobnelo je po mizi, treslo se je od kričanja. Ljudje, vsi vinjeni in razdivjani, so silili k Iliji: “Le pojdimo, da pobijemo gadjo zalego!”

“Ne še zdaj!” je zakričal Prelič, “zvečer, ko bo mrak. A zdaj pojdi domov po harmoniko, da nam zasviraš veselo pesem. Ko se naplešemo in izradujemo, gremo nad lopova!”

Tisti, ki se je prej ponujal s harmoniko, je odšel ponjo. Kmalu so se začeli s ceste glasovi nerodne koračnice. Možje v gostilnici so začeli sepetati z nogami, objemali so žene in se naravnavali k plesu. Ko je došel harmonikar in sedel na svoj prostor, je vstal Ilija in se ozrl po ženah. Izbiral si je plesalko. Vse so nestrpno čakale, katero odlikuje s tem, da se s prvo zažene v ples. Pristopil je h godčevi ženi, ki jo je skoro vedno izbral prvo. Bila je žena soseda Marka, krepka, mlada ženska. Gosposko se je priklonil pred njo, drugi so se odmaknili, da sta imela dovolj prostora. Godec Marko je potegnil klobuk na oči, da bi ničesar ne videl. Hitro in krepko je natezal meh, da se je moral plešoč par sukati vedno hitreje. A Ilija ni mogel plesati dolgo. Vse se mu je sukalo pred očmi, tla so se dvigala in vdajala, kakor bi bila valovita. Zato je popustil plesalko, sedel je na prejšnje mesto in si z rokami pokrnil oči, da si prežene vrtenje in plesanje izpred njih. Kadar je nehal plesati Ilija, je bilo to znamenje, da smejo zdaj plesati drugi.

In začelo se je sukanje, par je bil napoti paru, ker ni bilo v gneči dovolj prostora za vse. Moški so bili z nogami in vihteli klobuke. Soparica je napolnila ves prostor. Ko so zopet posedli, so hlastno segli po pijači. Dvigale so se razgrete prsi, težko sope nje se je slišalo v sobi.

Prihajal je mrak. Gostilničar je prižgal trsko in jo zataknil za tram v stropu. Žalostno je gorela luč, rdeče se je svetlikalo po sobi. Vsi obrazi so bili videti kakor politi s krvjo. Oči so gledale motno in zaspano, odpirala so se usta, iz grl so prihajali le nerazločni, divji glasovi.

"Ali ste še vedno — vedno vsi moji?" je zajecal Ilija.

"Vsi, vsi!" se je oglasilo od vseh strani. Spomnili so se popoldanskega razgovora, zopet so se stisnile pesti.

"Torej pojdemo! Marko, ti nam sviraj, a drugi za mano!"

Marko je vstal in stopil naprej. Prvi za njim je šel Ilija, drugi so se razvrstili ob njem in za njim. Glušec krik se je razlegal po vasi.

"Vsi so zopet pijani," je dejal Jože ženi. Ravno sta sedela pri večerji.

Kričanje je prihajalo bližeinbliže. Jože je stopil k oknu in pogledal po cesti. Videl je, kako se gnete proti njegovi hiši kričeča množica. Koraki so bili negotovi, oprijemali so se možje drug drugega, da niso pocepali v prah ali v obcestni jarek. Klici moških so bili divji in zamolki, ženske so vriščale, izmed splošnega hrupa je odjeknil zdajinzdaj cvileč glas harmonike.

Natanko je razložil Jože Ilijin glas: "Zdaj bomo lopova! Ali ima vsak svoj kamen?"

"Da, da, da!" je hrumelo po cesti. Sklanjale so se črne postave k tlom, roke so grabile po kamenju.

Jože je naglo zbežal do hišnih vrat in jih zapahnil. S stene je snel dva nabasana samokresa in se naslonil ob zid pri oknu. Lenka je trepetala in se ni mogla od strahu premakniti z mesta. Jože jo je odvedel v drugo sobo, ki je bila zadaj proti dvorišču, in se je potem postavil na prejšnje mesto.

Zunaj je šumelo in vršalo.

"He! Kje je tvoje gospostvo, oderuh." je zavpil Ilija.

"Oderuh, lopov!" je divjala množica.

"Zdaj pridi, če imaš kaj poguma!" je kričal Ilija, "ali ti naj napravimo pot?"

V tem hipu so zažvenketale šipe v oknih. Debel kamen je priletel in padel na sredo sob. Jože je stal mirno in napel petelina na samokresu.

"Zdaj, zdaj!" je rjovel Prelič.

Oglasilo se je bučno kričanje. Kamenje se je vsipalo skozi razbita okna v sobo. Jože se je sklonil k tlom, se priplazil do okna in izprožil samokres. Mogočno se je razlegal strel nad glavami. Presenečena množica je utihnila, razklenile so se roke, kamnje je popadalo na cesto.

Na oknu se je pojavil Jože. Zakričal je na ves glas:

"Poberite se mi, divjaki, sicer vas postrelim kot mačke!"

Iztegnil je roko. Drugi strel je odplaval v noč, iz bližnjega gozda je jeknilo.

Ljudje so se oprijemali glav. Nagrbili so hrbte in tiščali glave med ramena. Ženske so boječe zacvile: "Bežimo, bežimo!"

"Ali je kdo zadet? Ali je kdo mrtev?" so zaklicali nekateri.

Iztrenjili so se opojeni možgani. V noge je šinila svežost, ljudje so začeli bežati. Tudi Ilija je tekkel za njimi.

"Zajci, plašne opice, vrag vas vzemi!" je kričal za bežečimi.

Nekaj trenutkov pozneje je bilo na vasi mirno in tiho. Jože je stopil s svečo iz hiše. Vse polno kamenja je ležalo po tleh, šipe so bile pobite.

Lenka je trepetala od strahu; naval pijane tolpe je odtrgal staro mater s sklečalnika izpred oltarčka, da je vsa splašena pribežala k sinu.

"Stran, Jože, stran, stran!" je prosila Lenka.

Jože je bil videti miren.

Počakajmo jutra," je dejal, "potem bo kmalu vse v redu!"

Drugo jutro zgodaj se je odpravil Jože k sodniji v Metliko. Kmalu potem sta koraka z njim proti Zavinkovcem dva orožnika z nasajenima bajonetoma. Ljudje, prejšnji dan opiti do brezumnosti, so se tega dne zgodaj odpravili na delo, da si potolažijo in umire vest.

(Dalje prih.)